

Πρεσβεία της Ελλάδος στο Βελιγράδι
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΣΕΡΒΙΑ

Η παρούσα Έρευνα Αγοράς αφορά τους ακόλουθους τετραψήφιους κωδικούς της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature): HS [0401], HS [0402], HS [0403], HS [0404], HS [0405], HS [0406]

Βελιγράδι, Φεβρουάριος 2025

ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΩΝ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΣΕΡΒΙΑ

Σύνταξη –Επιμέλεια:

Αντώνιος Κατεπόδης, Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Α'

Όλγα Μπάρμπα, Γραμματέας ΟΕΥ Β'

Γεώργιος Καμπάκης, Ασκούμενος Erasmus

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΛΙΣΤΑ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	5
A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ.....	6
A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά	6
A.2 Ιστορική Αναδρομή.....	7
A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/προϊόντος	8
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ	9
B.1 Δομή Παραγωγής.....	9
B.2 Παραγωγική δυναμικότητα κλάδου/ προϊόντος.....	14
B.2.1 Παραγωγή γάλακτος	14
B.2.2 Προϊόντα κλάδου και υποκατηγορίες προϊόντων	16
B.2.3 Τιμές (Βιομηχανικές)	20
B.3 Κόστος Παραγωγής.....	21
B.4 Τεχνολογία παραγωγής	24
B.5 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής.....	25
Γ. ΖΗΤΗΣΗ	27
Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς	27
Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά.....	28
Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης.....	29
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	30
Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος	30
Δ.1.1 Εμπορικό Ισοζύγιο Γαλακτοκομικού Τομέα	30
Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών.....	31
Δ.2.1 Εξωτερικό Εμπόριο Σερβίας με τον Υπόλοιπο Κόσμο – Ανάλυση Επιμέρους κατηγοριών γαλακτοκομικών προϊόντων	32

Δ.2.2 Εξωτερικό Εμπόριο Σερβίας με τον Υπόλοιπο Κόσμο – Εμπορικοί Εταίροι της Σερβίας.....	34
Δ.2.3 Διμερές Εμπόριο Σερβίας με την Ελλάδα (γαλακτοκομικά)	36
Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια.....	38
Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	41
Ε.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής.....	41
Ε.2 Βαθμός συγκέντρωσης (εγχώριων/ ξένων επιχειρήσεων)	42
Ε.3 Παρουσία ελληνικών προϊόντων	42
Ε.4 Τιμές λιανικής πώλησης.....	43
Ε.5 Δυναμική συνθηκών ανταγωνισμού.....	44
ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	45
ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου.....	45
Ζ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	46
Ζ.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση –προσφορά.....	46
Ζ.2 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων	46
Η. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	48
Η.1 Στοιχεία Επικοινωνίας 20 Μεγαλύτερων Επιχειρήσεων	48
Η.2 Αναλυτικά Στοιχεία Εξωτερικού Εμπορίου	50

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

AD	Ανώνυμη Εταιρεία
Doο	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΥΡΩ	Ευρώ
HS	Harmonised System – Συνδυασμένη Ονοματολογία
MFN	Ρήτρα του Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους
RSD	Δηνάριο Σερβίας
†	Τόνος
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΠΑ	Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία
ΔΤΠ	Δείκτης Τιμών Παραγωγού
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΠΕ	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΜΕΚ	Ρήτρα του Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους
ΣΣΥ	Σερβική Στατιστική Υπηρεσία

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά

Ο γεωργικός τομέας της Σερβίας είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος και συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομική διάρθρωση της χώρας. Σύμφωνα με το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της Σερβίας, η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία (ΑΠΑ) του γεωργικού τομέα ανήλθε στα **3,9 δισ.** Ευρώ (ΕΥΡΩ) το 2022, αντιπροσωπεύοντας το **6.5%** του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) του έτους αυτού.

Η γαλακτοβιομηχανία της Σερβίας διαθέτει μακρά παράδοση και είναι ο δεύτερος σημαντικότερος κλάδος του γεωργικού τομέα στη χώρα, η οποία διαθέτει ευνοϊκές φυσικές συνθήκες για την ανάπτυξη της κτηνοτροφικής παραγωγής και ιδίως της παραγωγής αγελαδινού γάλακτος. Η σημασία της γαλακτοπαραγωγής αντικατοπτρίζεται στη σημασία του γάλακτος-το οποίο αντιπροσωπεύει περίπου **30%** της συνολικής αξίας της ζωικής παραγωγής-

και των γαλακτοκομικών προϊόντων ως μια από τις βασικές ομάδες τροφίμων στην ανθρώπινη διατροφή, καθώς και ως σημαντικός παράγοντας για την επισιτιστική ασφάλεια του κράτους.

Η εκτροφή γαλακτοπαραγωγικών βοοειδών (Cattle) αποτελεί μείζονα παραδοσιακό κλάδο της σερβικής γεωργίας. Η παραγωγή γάλακτος πραγματοποιείται σε περισσότερα από **150.000** νοικοκυριά, με τον συνολικό αριθμό των γαλακτοπαραγωγικών βοοειδών να ανέρχεται περίπου στα **450.000**, παράγοντας περίπου **1,5 δισ.** λίτρα γάλακτος κάθε χρόνο και καθιστώντας την χώρα σημαντικό παίκτη στην περιφερειακή αγορά γαλακτοκομικών προϊόντων. Περίπου τα **2/3** των παραγωγών είναι μικρά αγροτικά νοικοκυριά με έως δύο αγελάδες γαλακτοπαραγωγής και ημιφυσικό σύστημα παραγωγής, ενώ έχουν ελάχιστο εμπορικό προσανατολισμό, καθώς οι αγελάδες αποτελούν στοιχείο κοινωνικής ασφάλισης στις αγροτικές περιοχές. Η διανομή των παραδοσιακά παραγόμενων γαλακτοκομικών προϊόντων πραγματοποιείται κυρίως μέσω ανοικτών αγορών.

Όσον αφορά την επεξεργασία γάλακτος και την παραγωγή τυριού, η Σερβία επεξεργάζεται περίπου **1,2 δισ.** λίτρα γάλακτος ετησίως. Τα σερβικά γαλακτοκομικά εργοστάσια είναι ικανά να παράγουν περίπου **80.000** τόνους τυριού κάθε χρόνο. Εκτός από το τυρί, η Σερβία παράγει ετησίως περίπου **30.000** τόνους γάλακτος σε σκόνη και ορό γάλακτος, προϊόντα τα οποία αποτελούν βασικά συστατικά σε διάφορες βιομηχανίες τροφίμων και διατροφής.

Οι μεταποιητικές ικανότητες της Σερβίας είναι περισσότερο προσανατολισμένες στην παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων παστεριωμένου γάλακτος και ζυμωμένων γαλακτοκομικών προϊόντων (γιαούρτι, ξινή κρέμα γάλακτος (ρανίλακα), ξινόγαλα κ.λπ.), ενώ η παραγωγή στερεών γαλακτοκομικών προϊόντων (τυριά, κρέμα γάλακτος, αλοιφές, βούτυρο, γάλα σε σκόνη κ.λπ.) είναι σημαντικά χαμηλότερη.

Εκτός από το "Καϊμακ", ένα κρεμώδες γαλακτοκομικό άλειμμα που παρασκευάζεται παραδοσιακά στην Σερβία, παράγονται επίσης διάφορα γαλακτοκομικά προϊόντα που αποτελούν διεθνώς εμπορεύσιμα αγαθά, μεταξύ άλλων το ξινό γιαούρτι, την ξινή κρέμα γάλακτος – ρανίλακα, το κίτρινο τυρί κατσαβάλ και τα λευκά μαλακά και σκληρά τυριά. Τα προϊόντα αυτά αποτελούν δείγματα της μακραίωνης παράδοσης της Σερβικής κουζίνας.

Το φρέσκο και παστεριωμένο γάλα υψηλής ποιότητας χρησιμοποιείται κυρίως για την κάλυψη της υψηλής τοπικής κατανάλωσης, αλλά βρίσκει εύκολα εξαγωγικές αγορές στο γειτονικό Μαυροβούνιο και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Ωστόσο, με τη σταθεροποίηση της εγχώριας αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων, οι σερβικές εξαγωγικές εταιρείες άρχισαν να προσανατολίζονται περισσότερο την κατάκτηση νέων αγορών, κυρίως της Ρωσίας και της Τουρκίας, λόγω των επικυρωμένων Συμφωνιών Ελεύθερου Εμπορίου με αυτές τις χώρες. Μέχρι στιγμής, το λευκό τυρί σαλάτας, το άλειμμα ξινή κρέμας(ρανίλακα), το σκληρό τυρί και το κατσικίσιο τυρί έχουν ήδη βρει τους πελάτες τους στην απαιτητική ρωσική αγορά.

A.2 Ιστορική Αναδρομή

Παραδοσιακά, η γεωργική παραγωγή αποτελεί σημαντική οικονομική δραστηριότητα στη Σερβία. Αυτό αποτελεί συνέπεια των σχετικά ευνοϊκών γεωργικών και οικολογικών συνθηκών και των καθοριστικών ιστορικών και αναπτυξιακών γεγονότων. Ωστόσο, από το 1990,β οι μεταβατικές διαδικασίες που διήρκεσαν δυόμισι δεκαετίες, συνοδευόμενες από τις επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, προκάλεσαν περαιτέρω μείωση της οικονομικής δραστηριότητας στη Σερβία, γεγονός που αύξησε τη σχετική σημασία της γεωργίας στη συνολική οικονομία.

Στην πραγματικότητα, ο όγκος της γεωργικής παραγωγής μειώθηκε από το μέγιστο επίπεδο που είχε επιτευχθεί στα μέσα της δεκαετίας του '80. Αυτό ήταν ιδιαίτερα εμφανές κατά την τελευταία δεκαετία του 20ού αιώνα, όταν οι αποδόσεις της γεωργικής παραγωγής μειώθηκαν λόγω της μεταβατικής ύφεσης της περιόδου, με αποτέλεσμα η Σερβία να υστερεί σε σχέση με κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), αλλά και σε σχέση με τις άλλες πρώην σοσιαλιστικές χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, όσον αφορά την παραγωγικότητα της εργασίας και της γης.

Η κατάσταση κατά την πρώτη δεκαετία του 21ου αιώνα σημείωσε ορισμένες βελτιώσεις, αλλά τα επίπεδα παραγωγής εξακολουθούν να είναι χαμηλότερα σε σχέση με εκείνα της προ του 1990 περιόδου. Μετά το 2000, η συνολική παραγωγή γάλακτος στη Σερβία μειωνόταν συνεχώς. Σε περιφερειακό επίπεδο, η μείωση της παραγωγής προήλθε από την Κεντρική Σερβία, ενώ στο βόρειο τμήμα της χώρας, στην περιοχή της Βοϊβοντίνα, σημειώθηκε μικρή αύξηση στην παραγωγή γάλακτος.

Η ανάπτυξη της γαλακτοβιομηχανίας στη Σερβία βασίζεται στην ιστορική κληρονομιά και την παράδοση της χρήσης του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων για εγχώρια κατανάλωση. Με την πάροδο του χρόνου, το γάλα μετατράπηκε από προϊόν βιοποριστικής γεωργίας σε εμπόρευμα της αγοράς. Βιοτεχνολογικοί παράγοντες, όπως η επιλογή των ζώων, η διατροφή και η τεχνολογία αναπαραγωγής, συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη της γαλακτοβιομηχανίας. Επιπλέον, η ανάπτυξη και η παρασκευή παραδοσιακών προϊόντων με προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη βελτίωσαν την προβολή και τη θέση τους στην αγορά και εξασφάλισαν τεράστιο κέρδος. Επίσης, ο γαλακτοκομικός τομέας δημιούργησε θέσεις εργασίας και επιχειρηματικές ευκαιρίες, ιδίως στις αγροτικές και περιαστικές περιοχές.

A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/προϊόντος

Η Σερβία παράγει **1,5 δις.** λίτρα γάλακτος κάθε χρόνο, ενώ η ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση γάλακτος είναι περίπου **200** λίτρα. Όσο εντυπωσιακά κι αν είναι αυτά τα στοιχεία, υπάρχει μεγάλη ανάγκη να τονωθεί η ανάπτυξη αυτού του τομέα. Το μερίδιο της κτηνοτροφικής παραγωγής στην αξία της συνολικής γεωργικής παραγωγής είναι περίπου **40%**.

Περίπου **850 εκατ.** λίτρα εισέρχονται στις μεταποιητικές δυνατότητες των γαλακτοκομείων, ενώ το υπόλοιπο μέρος πηγαίνει στην παραγωγή στα νοικοκυριά και πωλείται μέσω πράσινων αγορών, απευθείας πωλήσεων σε εγκαταστάσεις εστίασης και μέσω ίδιας κατανάλωσης. Αυτός ο κλάδος της βιομηχανίας έχει τεράστιες δυνατότητες και οι μικροπαραγωγοί που αγοράζουν γάλα από τοπικές φάρμες μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στην ανάπτυξή του.

B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

B.1 Δομή Παραγωγής

Οι μικρές, ημι-φυσικές φάρμες παραγωγής γάλακτος είναι μακράν οι πιο πολυάριθμες εκμεταλλεύσεις στην Σερβική γαλακτοβιομηχανία. Ωστόσο, αυτές οι πολύ μικρές επιχειρήσεις, αποτελούν μόνο λίγο περισσότερο από το **2%** των συνολικών επιχειρηματικών εσόδων στον κλάδο των γαλακτοκομικών. Οι φάρμες αυτές αποτελούν μια από τις αιτίες για τη μείωση της παραγωγής, καθώς πολλές από αυτές σταμάτησαν την παραγωγή γάλακτος εξαιτίας της μη βιώσιμης οικονομικής τους κατάστασης. Από την άλλη πλευρά, στη Βοϊβοντίνα, μια περιοχή με πολύ ευνοϊκές γεωργικές συνθήκες, υπάρχει μεγαλύτερος αριθμός εκμεταλλεύσεων με εμπορικό προσανατολισμό και μεγάλο αριθμό αγελάδων γαλακτοπαραγωγής, έτσι ώστε το **17%** των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής να δίνει το **25%** της παραγωγής γάλακτος και το **40%** του συνολικού παραδιδόμενου γάλακτος.

Σε γενικές γραμμές, οι παραγωγοί γάλακτος στη Σερβία μπορούν να χωριστούν σε:

- Μικρά ημι-φυσικά αγροτικά νοικοκυριά με 1-2 αγελάδες γαλακτοπαραγωγής στην διάθεση τους.
- Εξειδικευμένες και περισσότερο εμπορικά προσανατολισμένες εκμεταλλεύσεις με έως μερικές δεκάδες αγελάδες γαλακτοπαραγωγής.
- Μεγάλα συστήματα παραγωγής με περισσότερες από 100 αγελάδες γαλακτοπαραγωγής.

Σε αντίθεση με τα μικρά, τα μεγάλα γαλακτοκομεία έχουν συνήθως καλύτερες τεχνικές και τεχνολογικές συνθήκες, γεγονός που τα καθιστά πιο ανταγωνιστικά στην εγχώρια και ξένη αγορά.

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια τάση αύξησης των ποσοτήτων που παραδίδονται στα τυροκομεία της Σερβίας, υποδηλώνοντας την ενίσχυση των παραγωγών με εμπορικό προσανατολισμό.

Στον παρακάτω πίνακα παρέχονται στοιχεία για τον αριθμό των εκμεταλλεύσεων (φάρμες) και κεφαλών ζωικού κεφαλαίου στην Σερβική Επικράτεια, ανά είδος εκμετάλλευσης και ζωικού κεφαλαίου για τα έτη απογραφής 2018 και 2023.

Πίνακας 1: Αριθμός Κεφαλών και Εκμεταλλεύσεων ανά είδος εκμετάλλευσης και ζωικού κεφαλαίου στην Σερβία, για τα έτη απογραφής 2018 και 2023

Είδος Εκμετάλλευσης	Είδος Ζωικού Κεφαλαίου	2018		2023	
		Αριθμός Κεφαλών	Αριθμός Εκμεταλλεύσεων	Αριθμός Κεφαλών	Αριθμός Εκμεταλλεύσεων
Οικογενειακές	Αγελάδες Γαλακτοπαραγωγής	405.432	116.207	322.751	62.872
	Πρόβατα	1.788.115	137.670	1.692.190	93.571
	Αίγες	214.173	45.702	147.411	24.249
Νομικές Οντότητες	Αγελάδες Γαλακτοπαραγωγής	18.704	79	13.041	63
	Πρόβατα	11.500	86	9.546	90
	Αίγες	4.188	31	2.099	27
Επιχειρηματικές	Αγελάδες Γαλακτοπαραγωγής	20	6	204	5
	Πρόβατα	199	8	946	12
	Αίγες	37	2	48	1
Σύνολο	Αγελάδες Γαλακτοπαραγωγής	424.155	116.291	335.996	62.940
	Πρόβατα	1.799.814	137.764	1.702.682	93.673
	Αίγες	218.397	45.735	149.558	24.277

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, οι οικογενειακές φάρμες παραγωγής αγελαδινού, πρόβειου και κατσικίσιου γάλακτος είναι ασύγκριτα περισσότερες από τις φάρμες με νομική οντότητα και τις επιχειρηματικές φάρμες. Το **2018**, ο αριθμός των οικογενειακών εκμεταλλεύσεων που διαθέτουν αγελάδες γαλακτοπαραγωγής ανήλθε στις **116.207**, με συνολικά **405.432** αγελάδες, δηλαδή περίπου **3,5** αγελάδες ανά φάρμα κατά μέσο όρο. Από την άλλη οι φάρμες με νομική οντότητα ήταν μόνο **79** αλλά διέθεταν συνολικά **18.704** αγελάδες, δηλαδή περίπου **237** αγελάδες ανά φάρμα. Συνολικά, το 2018 καταγράφηκαν **116.291** φάρμες με **424.155** αγελάδες γαλακτοπαραγωγής (**3.65** αγελάδες ανά φάρμα), **137.764** φάρμες με **1.799.814** πρόβατα (**13** πρόβατα ανά φάρμα) και **45.735** φάρμες με **218.397** αίγες (**4,78** αίγες ανά φάρμα).

Αν συγκρίνουμε τα στοιχεία του 2018 με αυτά του **2023**, θα παρατηρήσουμε πως οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν αγελάδες κλείνουν με μεγάλο ρυθμό, ειδικά όσον αφορά τις οικογενειακές φάρμες. Αυτό αποτελεί απόρροια του ότι σήμερα, η κτηνοτροφία σε φάρμες με μικρό αριθμό κεφαλών έχει γίνει σχεδόν ασύμφορη. Το **2023** καταγράφηκαν **62.872** οικογενειακές εκμεταλλεύσεις, μια μείωση κατά 53.335 ή **-45,9%**. Ωστόσο, ο αριθμός των κεφαλών έχει μειωθεί δυσανάλογα, σε συνολικά **322.751** αγελάδες, μια μείωση κατά **82.681** ή **-20,39%**, διαθέτοντας τώρα περίπου **5** αγελάδες ανά φάρμα.

Το ίδιο μοτίβο παρατηρείται και στις εκμεταλλεύσεις που διαθέτουν πρόβατα και αίγες. Συγκεκριμένα, το 2023 καταγράφηκαν **62.940** φάρμες με **335.996** αγελάδες γαλακτοπαραγωγής (**5,33** αγελάδες ανά φάρμα), **93.673** φάρμες με **1.702.682** πρόβατα (**18,17** πρόβατα ανά φάρμα) και **24.277** φάρμες με **149.558** αίγες (**6,17** αίγες ανά φάρμα).

Ο κλάδος των γαλακτοκομικών της Σερβίας αριθμεί **516** επιχειρήσεις παραγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων όλων των παραγωγικών δυνατοτήτων. Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι **20** μεγαλύτερες Σερβικές γαλακτοκομικές επιχειρήσεις ταξινομημένες ως προς τα συνολικά έσοδα και τα συνολικά κέρδη σε Ευρώ¹ για το έτος 2023 (βλ. [Πίνακα](#) στο Παράρτημα Η.1 για στοιχεία επικοινωνίας και διευθύνσεις των προαναφερθέντων επιχειρήσεων).

¹ Σημειώνεται πως τα αρχικά αριθμητικά στοιχεία είναι διαθέσιμα σε Δηνάρια Σερβίας (RSD). Η μετατροπή σε Ευρώ έχει δρομολογηθεί σύμφωνα με την επίσημη ισοτιμία RSD/ΕΥΡΩ από την Εθνική Τράπεζα της Σερβίας. Η μετατροπή έγινε στις 30/09/2024 με ισοτιμία RSD/ΕΥΡΩ **117.0840**

Πίνακας 2: Ταξινόμηση των 20 μεγαλύτερων επιχειρήσεων γαλακτοκομικής παραγωγής στην Σερβία ως προς τα συνολικά έσοδα για το έτος 2023 σε Ευρώ

Επίσημη Επωνυμία Επιχείρησης	Συνολικά Έσοδα 2023 (ΕΥΡΩ)
<u>AD IMLEK</u>	368.477.751,01
<u>SOMBOLED DOO SOMBOR</u>	91.401.053,94
<u>FRONERI ADRIATIC doo Stari Banovci</u>	63.715.202,31
<u>PREDUZEĆE MLEKARA-UB DOO</u>	61.108.844,23
<u>MLEKARA ŠABAC A.D. Šabac</u>	39.949.166,15
<u>MEGGLE SRBIJA DOO KRAGUJEVAC</u>	35.304.729,68
<u>MLEKOPRODUKT DOO ZRENJANIN</u>	30.595.225,89
<u>MILK HOUSE DOO NIS</u>	28.294.477,48
<u>GRANICE DOO MLADENOVAC</u>	26.725.351,99
<u>LAZAR DOO BLACE</u>	22.304.387,94
<u>DOO COMPANY BB</u>	15.468.337,78
<u>MLEKARA EKO-MLEK DOO KAONIK</u>	14.672.254,12
<u>KUČ-COMPANY D.O.O.</u>	13.997.710,34
<u>MLEKARA KRUNA DOO</u>	10.373.983,32
<u>MLEKARA DOO LESKOVAC</u>	9.758.919,41
<u>AMAKS DOO</u>	9.168.426,62
<u>MILKOP DOO RAŠKA</u>	8.264.182,21
<u>EKOFIL DOO BEOGRAD</u>	8.089.202,72
<u>MLEKARA DOO PANČEVO</u>	8.077.062,40
<u>JASTREBAČKI EKO BISERI DOO KRUŠEVAC</u>	7.292.230,53

Πίνακας 3: Ταξινόμηση των 20 μεγαλύτερων επιχειρήσεων γαλακτοκομικής παραγωγής στην Σερβία ως προς τα συνολικά κέρδη για το έτος 2023 σε Ευρώ

Επίσημη Επωνυμία Επιχείρησης	Συνολικά Έσοδα (ΕΥΡΩ)	Συνολικά Έξοδα (ΕΥΡΩ)	Κέρδη (ΕΥΡΩ)
<u>AD IMLEK</u>	368.618.364,41	337.977.343,10	30.641.021,31
<u>PREDUZEĆE MLEKARA-UB DOO</u>	61.114.731,14	51.986.100,81	9.128.630,33
<u>SOMBOLED DOO SOMBOR</u>	91.444.891,60	84.980.066,52	6.464.825,08
<u>GRANICE DOO MLADENOVAC</u>	26.730.177,10	23.419.176,86	3.311.000,24
<u>FRONERI ADRIATIC doo Stari Banovci</u>	63.724.074,23	61.049.514,02	2.674.560,21
<u>MILK HOUSE DOO NIS</u>	28.299.827,65	26.413.104,62	1.886.723,03
<u>MLEKARA ŠABAC A.D. Šabac</u>	39.948.804,10	38.659.327,71	1.289.476,39
<u>LAZAR DOO BLACE</u>	22.307.271,39	21.481.964,79	825.306,60
<u>MLEKARA KRUNA DOO</u>	10.375.413,08	9.557.832,37	817.580,71
<u>MLEKOPRODUKT DOO ZRENJANIN</u>	30.599.700,75	29.900.779,18	698.921,57
<u>MILKOP DOO RAŠKA</u>	8.265.391,81	7.858.285,55	407.106,26
<u>MLEKARA DOO PANČEVO</u>	8.078.244,61	7.699.806,00	378.438,61
<u>DOO COMPANY BB</u>	15.471.130,49	15.096.233,69	374.896,80
<u>AMAKS DOO</u>	9.169.768,58	8.860.226,32	309.542,26
<u>EKOFIL DOO BEOGRAD</u>	8.090.386,71	8.016.893,28	73.493,43
<u>MLEKARA EKO-MLEK DOO KAONIK</u>	14.674.903,11	14.693.980,31	-19.704,03
<u>KUČ-COMPANY D.O.O.</u>	14.000.237,55	14.139.641,43	-139.403,88
<u>JASTREBAČKI EKO BISERI DOO KRUŠEVAC</u>	7.293.297,87	8.165.623,27	-872.325,4
<u>MLEKARA DOO LESKOVAC</u>	9.760.264,41	10.704.383,30	-944.118,89
<u>MEGGLE SRBIJA DOO KRAGUJEVAC</u>	35.309.893,35	36.915.016,67	-1.605.123,32

Πηγή: Εμπορικό Μητρώο Σερβίας, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ

Όπως γίνεται αντιληπτό από τους παραπάνω πίνακες, η Ανώνυμη Εταιρεία IMLEK καθίσταται ως η μεγαλύτερη και η πιο κερδοφόρα επιχείρηση στην Σερβική γαλακτοβιομηχανία, με συνολικά υπερτετραπλάσια έσοδα από την αμέσως επόμενη, την SOMBOLED Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ). Συγκεκριμένα, το 2023 η IMLEK κατέγραψε συνολικά έσοδα της τάξης των **368,477 εκ. ευρώ** ενώ η SOMBOLED **91,401 εκ.ευρώ** αντίστοιχα. Επιπροσθέτως, η IMLEK κατέγραψε για το έτος 2023 σχεδόν πενταπλάσια συνολικά κέρδη σε σύγκριση με την SOMBOLED, ανερχόμενα στα **30,641 εκ. ευρώ** και **6,464 εκ. ευρώ** έκαστη.

Το άθροισμα των συνολικών εσόδων αυτών των δύο επιχειρήσεων για το έτος 2023 ανήλθε στα **459,881 εκ. ευρώ**, ποσό το οποίο είναι μεγαλύτερο από το άθροισμα των συνολικών εσόδων των υπόλοιπων 18 μεγαλύτερων γαλακτοκομικών επιχειρήσεων μαζί, το οποίο αντίστοιχα ανήλθε στα **413,159 εκ. ευρώ**.

Επίσης, η Ανώνυμη Εταιρεία Mlekara Šabac η οποία αποτελεί την πέμπτη σε σειρά γαλακτοκομική επιχείρηση ως προς τα έσοδα τα οποία ανέρχονται στις **39,949 εκ. ευρώ**, αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα στον κλάδο των γαλακτοκομικών, όπου εξάγει περίπου το **70%** των παραγόμενων προϊόντων στην υπόλοιπη Ευρώπη, την Ρωσία και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

B.2 Παραγωγική δυναμικότητα κλάδου/ προϊόντος

B.2.1 Παραγωγή γάλακτος

Όπως προαναφέρθηκε και στην εισαγωγική ενότητα, τα γαλακτοπαραγωγικά βοοειδή αποτελούν την κύρια πηγή της παραγωγής γάλακτος στην Σερβία, παράγοντας περίπου **1,5 δισ. λίτρα** αγελαδινού γάλακτος ετησίως, σε αντίθεση με το κατσικίσιο και πρόβειο γάλα που δεν ξεπερνούν τα **35 εκατ. λίτρα** και **11 εκατ. λίτρα** ετησίως αντίστοιχα.

Ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία της Σερβικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΣΣΥ), η συνολική παραγωγή του γάλακτος από γαλακτοπαραγωγικά βοοειδή, που καταλαμβάνουν την συντριπτική πλειοψηφία του ζωικού κεφαλαίου στον γαλακτοπαραγωγικό τομέα, **παρουσιάζει μείωση από το 2020 μέχρι το 2023**. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει την συνολική παραγωγή του αγελαδινού, πρόβειου και κατσικίσιου γάλακτος για την περίοδο 2020-2023.

Πίνακας 4: Ετήσια παραγωγή γάλακτος στην Σερβία για την περίοδο 2020-2023
σε εκατ. λίτρα

Έτος	Αγελαδινό Γάλα, σε εκατ. λίτρα	Πρόβειο Γάλα, σε εκατ. λίτρα	Κατσικίσιο Γάλα, σε εκατ. λίτρα
2020	1.495	9	34
2021	1.473	10	34
Ετήσια Μεταβολή	-1,47%	11,11%	0%
2022	1.425	9	34
Ετήσια Μεταβολή	-3,25%	10%	0%
2023	1.344	11	21
Ετήσια Μεταβολή	-5,68%	22,22%	-38,23%

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Η παραγωγή αγελαδινού γάλακτος το 2023 σημείωσε μείωση κατά **-5,68%** σε σχέση με το 2022, ενώ σε σχέση με το 2020 μειώθηκε κατά **-10,10%**. Ενώ η παραγωγή πρόβειου γάλακτος παρέμεινε σχετικά στα ίδια επίπεδα των **10 εκατ. λίτρων** στην διάρκεια της τετραετίας, η παραγωγή κατσικίσιου γάλακτος σημείωσε ραγδαία μείωση της τάξης των **13 εκατ. λίτρων** ή **-38,23%** το 2023, σε σχέση με την σταθερή παραγωγή των **34 εκατ. λίτρων** την προηγούμενη τριετία.

Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει την ποσότητα του παραγόμενου γάλακτος που χρησιμοποιείται για κατανάλωση και επεξεργασία στην χώρα, σε απόλυτη τιμή και σε ποσοστό ως προς την συνολική παραγωγή γάλακτος για την τετραετία 2020-2023.

Πίνακας 5: Απόλυτη τιμή και ποσοστό παραγωγής γάλακτος που χρησιμοποιείται για κατανάλωση και επεξεργασία στην Σερβία για την περίοδο 2020-2023 σε εκατ. λίτρα

Έτος	Χρησιμοποιηθέν Αγελαδινό Γάλα για κατανάλωση και επεξεργασία	Ποσοστό Συνολικής Παραγωγής Αγελαδινού Γάλακτος	Χρησιμοποιηθέν Πρόβειο Γάλα για κατανάλωση και επεξεργασία	Ποσοστό Συνολικής Παραγωγής Πρόβειου Γάλακτος	Χρησιμοποιηθέν Κατσικίσιο Γάλα για κατανάλωση και επεξεργασία	Ποσοστό Συνολικής Παραγωγής Κατσικίσιου Γάλακτος
2020	1.457	97,45%	9	100%	33	97,05%
2021	1.441	97,82%	10	100%	34	100%
2022	1.394	97,82%	8	88,88%	33	97,05%
2023	1.310	97,47%	10	90,90%	20	95,23%

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου,

Είναι φανερό ότι κάθε έτος, πάνω από 95% του παραγόμενου γάλακτος χρησιμοποιείται για κατανάλωση και επεξεργασία στη Σερβία, με εξαίρεση το κατσικίσιο γάλα τα έτη 2022 και 2023, όπου το ποσοστό ανήλθε γύρω στο 90% και για τα δύο έτη.

B.2.2 Προϊόντα κλάδου και υποκατηγορίες προϊόντων

Όλες οι παραγόμενες εκροές που προέρχονται από τον κλάδο των γαλακτοκομικών έχουν ως κύρια βάση το γάλα. Σε αυτά τα παραγόμενα προϊόντα συγκαταλέγονται τα διάφορα είδη γάλακτος (συμπυκνωμένο, μη συμπυκνωμένο, παστεριωμένο, φρέσκο, μακράς διάρκειας, ξινόγαλο, σε σκόνη), τα γιαούρτια (αγελαδινό, πρόβειο, κεφίρ, με φρούτα/δημητριακά/κακάο), ο ορός γάλακτος, η κρέμα γάλακτος, το βούτυρο και άλλα γαλακτοκομικά επαλείμματα και τυριά (φρέσκα, τριμμένα, λευκά, κίτρινα κλπ).

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει πληροφορίες για την ετήσια παραγωγή των σημαντικότερων γαλακτοκομικών προϊόντων στην σερβική επικράτεια για τα έτη 2020-2022. Τα προϊόντα αυτά παρουσιάζονται με βάση το σύστημα κωδικοποίησης PRODCOM το οποίο είναι συγγενικό με το σύστημα της **Συνδυασμένης Ονοματολογίας (HS)**.

Η παραγωγή του προϊόντος 'Γάλα και κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες $> 1 \%$ και $\leq 6 \%$, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου $\leq 2\text{L}$ με κωδικό 1051.11.42, η οποία ανέρχεται σε περισσότερους από 400.000 τόνους ετησίως, υπερβαίνει κατά πολύ την παραγωγή των υπόλοιπων ειδών γάλακτος. Μάλιστα, η παραγωγή του συγκεκριμένου προϊόντος σημείωσε αύξηση περίπου 14% το 2022 σε σχέση με το 2020.

Επιπροσθέτως, το επεξεργασμένο τυρί (1051.40.70), το φρέσκο τυρί (1051.40.30), καθώς και το γάλα και η κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες $\leq 1 \%$, σε συσκευασίες $\leq 2\text{L}$ (1051.11.33) αποτελούν τα προϊόντα που κατέγραψαν την μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση στην παραγωγή το 2022 σε σχέση με το 2020, σημειώνοντας αύξηση 97,30% , 60,38% και 78,58% αντίστοιχα.

Τέλος, το γάλα και η κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες $>21 \%$, σε συσκευασίες $\leq 2\text{L}$ (1051.12.30), το τριμμένο και σε σκόνη τυρί (1051.40.50) και το βούτυρο με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες $\leq 85 \%$ (1051.30.30) σημείωσαν την μεγαλύτερη μείωση στην παραγωγή το 2022 σε σχέση με το 2020 , καταγράφοντας σμίκρυνση -58,24% , -31,23% και -31,04% αντίστοιχα.

Πίνακας 6: Ετήσια συνολική παραγωγή συγκεκριμένων γαλακτοκομικών προϊόντων με βάση το σύστημα κωδικοποίησης PRODCOM στην Σερβία για την περίοδο 2020-2022

Κωδικός Προϊόντος PRODCOM (Αντίστοιχο HS)	Ονομασία Προϊόντος	Συνολική Παραγωγή σε τόνους (t) 2020	Συνολική Παραγωγή σε τόνους (t) 2021	Συνολική Παραγωγή σε τόνους (t) 2022	Μεταβολή Παραγωγής 2020-2022
1051.11.33	Γάλα και κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες $\leq 1\%$, χωρίς συμπύκνωση και χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου ≤ 2 l	20.872	17.281	37.275	78,58%
1051.11.42	Γάλα και κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες $> 1\%$ αλλά $\leq 6\%$, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου ≤ 2 l	415.576	379.149	473.676	13,98%
1051.11.48	Γάλα και κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες $> 1\%$ αλλά $\leq 6\%$, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου > 2 l	-	10	392	-
1051.12.10	Γάλα και κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες $> 6\%$ αλλά $\leq 21\%$, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, σε άμεσες συσκευασίες των ≤ 2 λίτρων	8.798	6.632	9.535	8,3%
1051.12.30	Γάλα και κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες $> 21\%$, μη συμπυκνωμένο ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, σε άμεσες συσκευασίες ≤ 2 λίτρων	455	647	190	-58,24%
1051.12.40	Γάλα και κρέμα γάλακτος με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες $> 21\%$, χωρίς συμπύκνωση και χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, σε συσκευασία > 2 λίτρων	848	862	737	-13,08%
1051.22.30	Πλήρες γάλα σε σκόνη ή σκόνη πλήρους κρέμας γάλακτος (γάλα και κρέμα γάλακτος σε στερεά μορφή, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες $> 1,5\%$ κατά βάρος), σε άμεσες συσκευασίες των $\leq 2,5$ kg	-	1.010	-	-

1051.22.60	Πλήρες γάλα σε σκόνη ή σκόνη πλήρους κρέμας γάλακτος (γάλα και κρέμα γάλακτος σε στερεά μορφή, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες > 1,5 % κατά βάρος), σε άμεσες συσκευασίες > 2,5 kg	662	1.098	467	-29,45%
1051.30.30	Βούτυρο με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες ≤ 85 %	2.773	2.456	1.912	-31,04%
1051.30.50	Βούτυρο με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες > 85 % και άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα (εκτός των γαλακτοκομικών προϊόντων με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες < 80 %)	129	49	-	-
1051.30.70	Γαλακτοκομικά αλείμματα με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες < 80 %	6.999	8.377	7.845	12,08%
1051.40.30	Τυρί χωρίς ωρίμανση ή με ωρίμανση (φρέσκο τυρί) (συμπεριλαμβανομένου του τυριού ορού γάλακτος και του τυροπήγματος)	29.571	30.743	47.426	60,38%
1051.40.50	Τυρί τριμμένο, σε σκόνη, με γαλάζιες φλέβες και άλλα μη επεξεργασμένα τυριά (εκτός από το φρέσκο τυρί, το τυρί ορού γάλακτος και το τυρόπηγμα)	14.444	19.445	9.933	-31,23%
1051.40.70	Επεξεργασμένο τυρί (εκτός από τριμμένο ή σε σκόνη)	1.187	1.294	2.342	97,30%
1051.52.41	Πηχτό γάλα, κρέμα γάλακτος, γιαούρτι και άλλα προϊόντα που έχουν υποστεί ζύμωση	242.119	233.551	212.541	-12,21%
1051.52.45	Αρωματισμένο υγρό γιαούρτι ή όξινο γάλα (πηγμένο γάλα- κρέμα γάλακτος- γιαούρτι και άλλα ζυμωμένα προϊόντα αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων- ξηρών καρπών ή κακάο)	4.139	-	-	-
1051.55.60	Ορός γάλακτος και τροποποιημένος ορός γάλακτος σε υγρή μορφή ή σε μορφή πάστας, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη γλυκαντικών ουσιών	1.734	1373	1.227	-29,23%
1051.56.00	Προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, που δεν καταγράφονται αλλού	20.202	21.625	28.657	41,85%

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Β.2.3 Τιμές (Βιομηχανικές)

Η Σερβική Στατιστική Υπηρεσία παρέχει στοιχεία για τους Μηνιαίους Δείκτες Τιμών Παραγωγού (ΔΤΠ) γεωργικών και αλιευτικών προϊόντων ανά επιλεγμένες ομάδες προϊόντων. Στην παρούσα μελέτη θα χρησιμοποιήσουμε τις διαθέσιμες πληροφορίες για τους Μηνιαίους ΔΤΠ για το Γάλα. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τον Μηνιαίο ΔΤΠ για το προϊόν Γάλα κατά την περίοδο Ιανουάριος 2023 - Ιούλιος 2024, με την πρώτη στήλη να χρησιμοποιεί ως βάση τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους=100,0 και την δεύτερη να χρησιμοποιεί ως έτος βάσης το προηγούμενο έτος=100,0.

Πίνακας 7: Μηνιαίος ΔΤΠ για το προϊόν Γάλα την περίοδο Ιανουάριος 2023-Ιούλιος 2024 χρησιμοποιώντας ως βάση τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους=100,0 και το προηγούμενο έτος (μ.ό.)=100,0

Περίοδος	Μηνιαίος ΔΤΠ (Αντίστοιχος Μήνας Προηγούμενου Έτους=100,0)	Μηνιαίος ΔΤΠ (Προηγούμενο Έτος=100,0)
Ιανουάριος 2023	175.1	135.4
Φεβρουάριος 2023	167.3	131.5
Μάρτιος 2023	157.7	126.0
Απρίλιος 2023	143.6	120.2
Μάιος 2023	133.1	114.6
Ιούνιος 2023	125.5	111.7
Ιούλιος 2023	117.1	111.2
Αύγουστος 2023	111.7	111.8
Σεπτέμβριος 2023	101.1	113.0
Οκτώβριος 2023	86.0	114.3
Νοέμβριος 2023	84.0	115.7
Δεκέμβριος 2023	83.0	116.2
Ιανουάριος 2024	84.9	97.1
Φεβρουάριος 2024	87.7	97.2
Μάρτιος 2024	91.2	97.0
Απρίλιος 2024	95.9	97.1
Μάιος 2024	100.5	97.0
Ιούνιος 2024	102.4	96.4
Ιούλιος 2024	102.7	96.1

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

B.3 Κόστος Παραγωγής

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των γαλακτοβιομηχανιών, χρειάζονται **56 Δηνάρια Σερβίας (RSD) (=0,48 ΕΥΡΩ)** για να παραχθεί ένα λίτρο γάλα. Η τιμή αγοράς που έλαβαν μέχρι τώρα οι μεγάλοι παραγωγοί ήταν από **35 έως 38 RSD (=0,30 – 0,32 ΕΥΡΩ)**, συμπεριλαμβανομένου των ασφαλιστρών, ενώ οι μικρότεροι παραγωγοί ήταν σε δυσμενέστερη θέση με τιμή από **23 έως 25 RSD (=0,20 – 0,21 ΕΥΡΩ)** και λόγω της αδυναμίας πολλών από αυτούς να συμπεριληφθούν στα ασφάλιστρα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι μικρότερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις, που παράγουν περίπου το ήμισυ του γάλακτος στην αγορά της Σερβίας, κλείνουν γρήγορα. Οι μεγάλοι παραγωγοί επιβιώνουν με κόστος όμως το υψηλό χρέος και εξαρτώνται από πολλούς εξωτερικούς παράγοντες στοιχεία που καθιστούν κάθε νέα πρόκληση στην αγορά παράγοντα κίνδυνου για την επιβίωσή τους.

Το ενεργειακό κόστος, για τα τριάντα μεγαλύτερα γαλακτοκομεία στη Σερβία, κατέχει μέσο μερίδιο **5%** στο συνολικό κόστος παραγωγής και περίπου **20 εκατ. ΕΥΡΩ** διατίθενται ετησίως για αυτές τις ανάγκες. Οι δαπάνες για την κατανάλωση ενέργειας είναι **50%** χαμηλότερες από τον μέσο όρο του τομέα τροφίμων στη Σερβία, αλλά και υψηλότερες σε σύγκριση με τον παγκόσμιο μέσο όρο, όπου το μερίδιο αυτών των δαπανών στην παραγωγή γάλακτος κυμαίνεται μεταξύ **1-3%**. Η περισσότερη ενέργεια ανά κιλό τελικού προϊόντος απαιτείται για την παραγωγή γάλακτος σε σκόνη, ενώ σε σύγκριση με το παστεριωμένο γάλα, η παραγωγή ενός κιλού τυριού απαιτεί 9 φορές περισσότερο νερό, 4 φορές περισσότερες πρώτες ύλες και 3 φορές περισσότερη ενέργεια.²

Για μια πιο πλήρη εικόνα της τρέχουσας κατάστασης του κόστους παραγωγής στην σερβική γαλακτοβιομηχανία, στον ακόλουθο πίνακα οι **20 μεγαλύτερες επιχειρήσεις** του γαλακτοκομικού κλάδου ταξινομούνται ως προς τα συνολικά τους έξοδα, παρέχοντας επιπλέον αναλυτική επισκόπηση των διάφορων εξόδων. Τα ποσά είναι καταχωρημένα με βάση την αξία σε Ευρώ³.

²Πηγή: <https://bif.rs/2021/10/biznis-finansije-190-mlekarska-industrija-bas-ne-teku-med-i-mleko/>

³ Σημειώνεται πως τα αρχικά αριθμητικά στοιχεία είναι διαθέσιμα σε Δηνάρια Σερβίας (RSD). Η μετατροπή σε Ευρώ έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με την επίσημη ισοτιμία RSD/ΕΥΡΩ της Εθνικής Τράπεζας της Σερβίας. Η μετατροπή έγινε στις 30/09/2024 με ισοτιμία RSD/ΕΥΡΩ **117,0840**

Πίνακας 8: Ταξινόμηση των 20 μεγαλύτερων επιχειρήσεων γαλακτοκομικής παραγωγής στην Σερβία ως προς τα συνολικά έξοδα με επιπρόσθετη αναλυτική επισκόπηση των διαφόρων ειδών εξόδων για το έτος 2023 σε Ευρώ

Επίσημη Επωνυμία Επιχείρησης	Συνολικά Έξοδα (ΕΥΡΩ)	Αγοραστική Αξία Πωληθέντων Αγαθών	Έξοδα Υλικών, Καυσίμων και Ενεργειακά Κόστη	Μισθολογικά Έξοδα, Μισθολογικά Επιδόματα και Άλλα Προσωπικά Έξοδα
AD IMLEK	337.771.599,9	1.749.197,15	234.419.322,9	29.889.873,94
SOMBOLED DOO SOMBOR	84.942.109,94	17.330.010,93	50.844.812,27	7.324.314,16
FRONERI ADRIATIC doo Stari Banovci	61.030.619,04	1.591.524,03	35.532.156,4	8.110.706,84
PREDUZEĆE MLEKARA- UB DOO	51.965.110,52	2.111.543,84	41.259.463,29	3.963.154,65
MLEKARA ŠABAC A.D. Šabac	38.647.791,33	301.441,7	31.831.864,3	3.740.476,92
MEGGLE SRBIJA DOO KRAGUJEVAC	36.898.269,62	2.665.206,17	25.920.390,49	2.360.997,23
MLEKOPRODUKT DOO ZRENJANIN	29.887.380	2.717.681,32	19.431.954,84	3.812.971,88
MILK HOUSE DOO NIS	26.400.216,94	1.568.694,27	20.860.322,5	1.522.368,55
GRANICE DOO MLADENOVAC	23.407.749,99	140.275,35	18.091.378,84	2.295.796,18
LAZAR DOO BLACE	21.472.583,79	1.399.166,41	15.835.434,39	1.499.683,98
DOO COMPANY BB	15.088.867,82	10.663.207,61	2.302.440,98	934.030,26
MLEKARA EKO-MLEK DOO KAONIK	14.687.438,08	2.296.863,79	8.992.031,36	1.186.797,51
KUČ-COMPANY D.O.O.	14.132.742,3	1.110.467,69	10.217.100,54	1.381.631,99
MLEKARA DOO LESKOVAC	10.699.617,37	684.192,5	7.192.075,77	943.877,89
MLEKARA KRUNA DOO	9.553.576,91	1.528,81	8.024.273,17	534.564,92
AMAKS DOO	8.856.205,80	1.303.073,007	6.055.481,53	367.146,66
JASTREBAČKI EKO BISERI DOO KRUŠEVAC	8.161.917,93	0	7.305.028,86	369.008,57
EKOFIL DOO BEOGRAD	8.013.255,44	0	6.370.827,78	571.768,98
MILKOP DOO RAŠKA	7.854.719,68	3.416,35	6.448.934,09	271.625,49
MLEKARA DOO PANČEVO	7.696.312,04	3.706,74	5.833.188,13	1.085.622,28

Δαπάνες Απόσβεσης	Δαπάνες Εναρμόνισης Αξίας – Περιουσιακά Στοιχεία (Εκτός από Χρηματοοικονομικά)	Έξοδα Υπηρεσιών Παραγωγής	Έξοδα κράτησης	Άυλα Έξοδα	Επίσημη Επωνυμία Επιχείρησης
21.113.687,61	1.413.702,98	40.129.343,04	497.198,59	8.559.273,68	AD IMLEK
2.294.028,21	104.343,88	5.075.219,50	287.400,49	1.681.980,45	SOMBOLED DOO SOMBOR
5.245.592,90	104.395,13	8.876.960,13	1.716,71	1.567.566,87	FRONERI ADRIATIC doo Stari Banovci
1.470.243,58	0	2.612.876,22	0	547.828,90	PREDUZEĆE MLEKARA-UB DOO
901.216,22	0	1.417.742,81	29.875,98	425.173,37	MLEKARA ŠABAC A.D. Šabac
1.003.339,48	444.535,54	3.867.898,26	0	635.902,42	MEGGLE SRBIJA DOO KRAGUJEVAC
644.298,11	119.580,81	1.949.164,70	593.975,26	617.753,06	MLEKOPRODUKT DOO ZRENJANIN
436.156,94	34,16	1.605.232,14	18.704,51	388.703,83	MILK HOUSE DOO NIS
900.003,41	0	1.707.474,97	8.814,18	264.007,03	GRANICE DOO MLADENOVAC
428.231,01	171.449,55	1.788.621,84	0	349.996,58	LAZAR DOO BLACE
235.634,24	0	731.884,80	350,17	221.319,73	DOO COMPANY BB
243.098,97	0	37.793,37	0	1.930.853,06	MLEKARA EKO-MLEK DOO KAONIK
169.562,02	0	1.031.635,40	0	222.344,64	KUČ-COMPANY D.O.O.
381.358,68	150.857,50	967.604,45	25.511,59	354.138,90	MLEKARA DOO LESKOVAC
357.478,39	0	524.725,83	0	111.005,77	MLEKARA KRUNA DOO
169.818,25	0	784.359,94	0	176.326,39	AMAKS DOO
129.650,50	18.695,97	270.207,71	0	69.326,29	JASTREBAČKI EKO BISERI DOO KRUŠEVAC
223.950,32	8.404,22	744.610,70	0	93.693,41	EKOFIL DOO BEOGRAD
112.987,25	0	906.810,49	0	110.945,98	MILKOP DOO RAŠKA
176.761,98	0	498.684,70	0	98.348,19	MLEKARA DOO PANČEVO

Πηγή: Εμπορικό Μητρώο Σερβίας, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Από τον πίνακα μπορεί να εξαχθεί ότι η IMLEK έχει μαζί με τα μεγαλύτερα έσοδα και τα μεγαλύτερα έξοδα ανάμεσα στις επιχειρήσεις του γαλακτοκομικού κλάδου, ανερχόμενα στα **337,77 εκατ. ευρώ**, με ποσοστό σχεδόν **70% να αποτελούν έξοδα υλικών, καυσίμων και ενεργειακά έξοδα**. Επίσης, το **8,8%** των εξόδων της IMLEK αφορά μισθούς εργαζομένων, καθώς και μισθολογικά επιδόματα και άλλα προσωπικά έξοδα.

Κατά μέσο όρο, οι 20 ισχυρότερες σερβικές εταιρείες του γαλακτοκομικού τομέα κατανέμουν περίπου το **70%** των εξόδων τους σε έξοδα υλικών, καυσίμων και ενεργειακά έξοδα, με την εταιρεία JASTREBAČKI EKO BISERI DOO KRUŠEVAC να κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό, **89,50%**. Επίσης, κατά μέσο όρο, το **8%** των εξόδων των επιχειρήσεων κατανέμεται σε μισθολογικά κόστη, με την εταιρεία MLEKARA DOO PANČEVO να κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό, **14,10%**.

Η κρίση του κτηνοτροφικού κλάδου ανάγκασε τους αγρότες στη Σερβία να απαιτήσουν επείγουσα βοήθεια από το κράτος όσον αφορά τον τομέα της παραγωγής νωπού γάλακτος. Η έκκλησή τους υποστηρίζεται από τη γαλακτοβιομηχανία, τον στενότερο συνεργάτη σε αυτήν την αλυσίδα παραγωγής, η οποία επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τον αριθμό των αγελάδων. Η κατάσταση στον κλάδο της πρωτογενούς γαλακτοπαραγωγής είναι δύσκολη, **καθώς οι τιμές των βασικών πρώτων υλών και των βοηθητικών υλών για την παρασκευή ζωοτροφών έχουν αυξηθεί πάνω από 50%**. Σε αυτό συνέβαλαν και οι εξαγωγές λόγω των υψηλών τιμών που προσφέρονται στους αγρότες, οι οποίες μείωσαν την προσφορά στην εγχώρια αγορά. Μάλιστα, τα γαλακτοκομεία αντιμετωπίζουν σχεδόν τις ίδιες προκλήσεις. Αν και κάθε χρόνο, οι τιμές όλων σχεδόν των εισροών αυξάνονταν κατά ένα ορισμένο ποσοστό, τον τελευταίο χρόνο (2023) τα γαλακτοκομεία αντιμετώπισαν μια πραγματικά μεγάλη αύξηση στις τιμές των υλικών συσκευασίας και των πηγών ενέργειας.

B.4 Τεχνολογία παραγωγής

Οι παραγωγοί τροφίμων μικρής κλίμακας είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια των τροφίμων κατά την παραγωγή, τη μεταφορά και τη λιανική πώληση.

Σύμφωνα με τον **Νόμο για την Βιολογική Παραγωγή**, η τεχνολογική διαδικασία επεξεργασίας σε αυτή πραγματοποιείται χωρίς ανάμιξη βιολογικών προϊόντων με συστατικά, ουσίες και προϊόντα από την περίοδο μετατροπής, δηλαδή προϊόντα συμβατικής παραγωγής, καθώς και χωρίς τη χρήση ιονίζουσας ακτινοβολίας, γενετικά τροποποιημένων οργανισμών και των παραγώγων τους.

Εάν κατά τη διαδικασία επεξεργασίας των προϊόντων χρησιμοποιείται τεχνολογικός εξοπλισμός για την επεξεργασία προϊόντων από συμβατική παραγωγή, αυτός πρέπει να καθαρίζεται και να πλένεται καλά πριν από τη χρήση για βιολογική παραγωγή.

Ο αρμόδιος Υπουργός ορίζει περαιτέρω τις τεχνολογικές διαδικασίες επεξεργασίας στη βιολογική παραγωγή, τα συστατικά, τα πρόσθετα και τις βοηθητικές ουσίες που χρησιμοποιούνται στη μεταποίηση καθώς και τη μέθοδο καθαρισμού και τα μέσα καθαρισμού των Τεχνολογικών γραμμών.

Ειδικότερα όσον αφορά την εκτροφή αγελάδων γαλακτοπαραγωγής, το **σύστημα βοσκής στα λιβάδια** το οποίο απαιτεί λιγότερες επενδύσεις, παράγει σχετικά μικρή ποσότητα γάλακτος. Αυτό το σύστημα εφαρμόζεται κυρίως από **μικρές εκμεταλλεύσεις, ειδικά στη νότια Σερβία**. Για υψηλότερη παραγωγή γάλακτος που συνεπάγεται ωστόσο και σημαντικά υψηλότερες επενδύσεις, χρησιμοποιείται η εκτροφή και η σίτιση βοοειδών **σε εγκαταστάσεις** στο αγρόκτημα, με προπαρασκευασμένη τροφή που βασίζεται κυρίως στο καλαμπόκι. Η **δεύτερη αυτή μέθοδος** εφαρμόζεται από μεγάλους παραγωγούς, ειδικά στη περιοχή της **Βοϊβοντίνα**, όπου τα βοσκοτόπια έχουν μετατραπεί ως επί το πλείστον σε καλλιεργήσιμη γη.

B.5 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής

Οι δυνατότητες ανάπτυξης της κτηνοτροφίας εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από ορισμένες φυσικές συνθήκες, την περιοχή και τη δομή της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης, τον τρόπο οργάνωσης της γεωργικής παραγωγής, την οικονομική και κοινωνική δομή του πληθυσμού και το επιτευχθέν επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης. **Ο πολύ χαμηλότερος από τον μέσο όρο αριθμός ζωικού κεφαλαίου σε σχέση με τις διαθέσιμες κατηγορίες γης, μαρτυρούν τους γενικά ανεκμετάλλετους πόρους** στην κτηνοτροφία της Σερβίας.

Ο Διευθυντής της μεγάλης γαλακτοκομικής εταιρείας Mlekaru Đabac, Dragan Đašić, ισχυρίζεται ότι υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους το κράτος, μέσω διαφόρων μέτρων, μπορεί να βοηθήσει στη διατήρηση της εκτροφής γαλακτοπαραγωγών βοοειδών, καθώς και της γαλακτοβιομηχανίας. Συγκεκριμένα, επισημαίνει ότι:

«Το κράτος μπορεί να βοηθήσει τους παραγωγούς αυξάνοντας τις πριμοδοτήσεις για το γάλα, **μέσω διαφόρων επιδοτήσεων** που σχετίζονται με την αγορά καυσίμων και άλλων υλικών για την καλλιέργεια της γης, αλλά και με δωρεάν αναλύσεις νωπού γάλακτος. Μακροπρόθεσμα, το κράτος θα πρέπει να σχεδιάσει μέτρα για τη βελτίωση της εκτροφής γαλακτοπαραγωγών

βοοειδών και την αύξηση της παραγωγικότητας στα αγροκτήματα και μπορεί επίσης να βοηθήσει με την επιβολή εισφορών στην εισαγωγή ορισμένων γαλακτοκομικών προϊόντων, προκειμένου να προστατεύσει τη μεταποιητική βιομηχανία της χώρας από την εισαγωγή ανταγωνιστικών γαλακτοκομικών προϊόντων. Επίσης, απαιτείται μια σοβαρή συζήτηση με τις εμπορικές αλυσίδες και τους λιανοπωλητές για τη μείωση των εμπορικών περιθωρίων».

Το τελευταίο διάστημα, μετά από έντονες διαμαρτυρίες των εγχώριων παραγωγών η Κυβέρνηση προσπαθεί να λάβει σχετικά μέτρα είτε με την αύξηση των επιδοτήσεων και των προμοδοτήσεων των τιμών γάλακτος είτε με την κατά καιρούς εφαρμογή επιπλέον εισφορών στις εισαγωγές γαλακτοκομικών προϊόντων. Επίσης, κατά καιρούς εντείνεται η διενέργεια δειγματοληπτικών ελέγχων των εισαγόμενων προϊόντων στα σύνορα, οι οποίοι επιβαρύνουν τις εισαγωγές σε όρους κόστους αλλά και χρόνου παράδοσης στο ράφι και συνεπώς συμβάλλουν εξίσου στην προστασία της εγχώριας γαλακτοκομικής βιομηχανίας.

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς

Από τη συνολική ποσότητα του παραγόμενου γάλακτος, περίπου το 50% παραδίδεται σε τυροκομεία, ενώ το άλλο μισό μεταποιείται σε επίπεδο νοικοκυριών κυρίως σε τυρί, σε καϊμάκ ή για προσωπική κατανάλωση.

Πριν από μερικά χρόνια στη Σερβία καταναλώνονταν 200 λίτρα γάλακτος ανά κάτοικο σε ετήσια βάση, συμπεριλαμβανομένου του γάλακτος που χρησιμοποιείται για την παραγωγή των γαλακτοκομικών προϊόντων. Με την αύξηση του βιοτικού επιπέδου, αυτή η ποσότητα αυξήθηκε στα 215 λίτρα ετησίως το 2020.

Η Σερβική Στατιστική Υπηρεσία παρέχει στοιχεία για το μερίδιο που καταλαμβάνουν τα τρόφιμα και τα μη αλκοολούχα ποτά στην συνολική κατανάλωση των νοικοκυριών. Αυτά τα στοιχεία απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 9: Μερίδιο (Μηνιαίος Μέσος Όρος) Κατανάλωσης Τροφίμων και μη αλκοολούχων ποτών ως ποσοστό της συνολικής προσωπικής κατανάλωσης των Νοικοκυριών στην Σερβία για την περίοδο 2021-2023

Έτος	Προσωπική Κατανάλωση Νοικοκυριών – Μηνιαίος Μέσος Όρος
2021	34,3
2022	36
2023	36,8

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, το σύνολο των σερβικών νοικοκυριών ξοδεύει περισσότερο από το **1/3** της συνολικής κατανάλωσης σε τρόφιμα και μη αλκοολούχα ποτά, στα οποία φυσικά, περιλαμβάνονται τα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Τα περισσότερα από τα παραγόμενα τρόφιμα και ειδικά τα γαλακτοκομικά, λόγω της ευπαθούς τους κατάστασης, καταναλώνονται τοπικά. Έτσι και στην Σερβία, περίπου το 90% του γάλακτος δεν εξάγεται σε άλλους προορισμούς, επειδή οι ειδικές συνθήκες που απαιτούνται για τη μεταφορά του αυξάνουν σημαντικά την τελική του τιμή.

Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Μεταξύ όλων των γαλακτοκομικών ειδών, το αγελαδινό γάλα είναι το προτιμητέο είδος γάλακτος στη Σερβία με μερίδιο **96%**, ενώ το κατσικίσιο και το πρόβειο γάλα καταλαμβάνουν το υπόλοιπο **4%**. Η μέση ετήσια κατανάλωση στη Σερβία το 2015 ήταν **222 κιλά** ανά κάτοικο ενώ στην ΕΕ-28 (το Ηνωμένο Βασίλειο ανήκε στην ΕΕ το 2015) η μέση κατανάλωση ήταν 306 κιλά ανά κάτοικο και κυμαινόταν από 178 κιλά στην Ουγγαρία έως 638 κιλά στην Ιρλανδία.

Στα μάτια των καταναλωτών, η **σερβική εταιρεία IMLEK** αποτελεί την πλέον προτιμητέα εταιρεία όσον αφορά την κατανάλωση γαλακτοκομικών προϊόντων. Η εταιρεία καταλαμβάνει πάνω από το ήμισυ των πωλήσεων λιανικής, ανερχόμενες στο **54%**. Το πολύ δημοφιλές εμπορικό της σήμα 'Μοја Κρανίца', το οποίο φέρουν τα βασικότερα είδη της γαλακτοκομικής παραγωγής, όπως γάλα με διάφορα ποσοστά λιπαρών, Σοκολατούχο Γάλατο οποίο είναι εξαιρετικά αγαπητό στους μικρότερης ηλικίας καταναλωτές-Υγρό (Πόσιμο) Γιαούρτι, Ξινή Κρέμα Γάλακτος κ.α., είναι εδραιωμένο στις προτιμήσεις των σέρβων καταναλωτών,

Στην Σερβία, ένα από τα πιο δημοφιλή προϊόντα του γαλακτοπαραγωγικού τομέα αποτελεί το **υγρό (πόσιμο) γιαούρτι**. Το συγκεκριμένο αγαθό κυριαρχεί στις προτιμήσεις των σέρβων καταναλωτών, οι οποίοι έχουν τη συνήθεια να καταναλώνουν διάφορα είδη πόσιμου γιαουρτιού σε καθημερινή βάση εδώ και δεκάδες χρόνια. Βέβαια, το απλό γιαούρτι γίνεται όλο και πιο σημαντικό μέρος της καθημερινής διατροφής στην χώρα, μην επηρεάζοντας ωστόσο σημαντικά τις πωλήσεις του πόσιμου γιαουρτιού. Στο πλαίσιο αυτό, το **ελληνικό στραγγιστό γιαούρτι** γίνεται ολοένα και πιο δημοφιλές και καταλαμβάνει πλέον σημαντική θέση στα ράφια των σούπερ μάρκετ και τις προτιμήσεις των καταναλωτών.

Η αγορά τυροκομικών ειδών θεωρείται ακόμα αρκετά υποανάπτυκτη στην Σερβία, με περιορισμένα προϊόντα κυρίως στις μεγαλύτερες και πιο παραδοσιακές κατηγορίες, όπως συσκευασμένο σκληρό και φρέσκο τυρί και αλειφόμενο επεξεργασμένο τυρί. Ωστόσο, περισσότερα προϊόντα διατίθενται κάθε χρόνο στην αγορά και η δε ζήτηση για ορισμένα είδη τυριών (όπως φέτα,

ροκφόρ και edam) αυξάνεται. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ιδιαίτερη προτίμηση και αυξημένη ζήτηση για τα ελληνικά γαλακτοκομικά προϊόντα όπως η Φέτα και το γιαούρτι. Ένας λόγος για αυτήν την εξέλιξη αποτελεί η ισχυρή και υψηλή θέση της Ελλάδας στις ταξιδιωτικές και τουριστικές προτιμήσεις των Σέρβων πολιτών. Οι Σέρβοι τουρίστες έχουν την ευκαιρία να δοκιμάζουν ελληνικά γαλακτοκομικά προϊόντα στις διακοπές τους, τα οποία και βρίσκουν εξαιρετικά γευστικά και υγιεινά, επιθυμώντας εν τέλει να εντάξουν τα συγκεκριμένα προϊόντα στην καθημερινή τους διατροφή πίσω στο σπίτι.

Η εταιρεία Mlekara Šabac αποτελεί την μεγαλύτερη εταιρεία στην σερβική αγορά τυριού, με μερίδιο αγοράς κοντά στο **30%** ανά έτος και με βασικά και προτιμητέα προϊόντα της να είναι το τυρί επάλειμμα 'Sirko' και το λευκό τυρί 'Šabac Beli Sir'. Επίσης, το περίφημο λευκό τυρί 'Somborska' της εταιρείας Sombored, αποτελεί το πιο διαδεδομένο και με τις καλύτερες πωλήσεις λευκό τυρί στην Σερβία.

Οι διάφορες ποικιλίες τυριών όπως τα μπλε τυριά και τα κίτρινα όπως το ένταμ και το τσένταρ που είναι δημοφιλή στην Ευρώπη, είναι ακόμη ανεπαρκώς διαδεδομένες στην Σερβική Αγορά, γεγονός όμως που φαίνεται να αλλάζει.

Γ.3 Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης

Οι πρόσφατες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις που αντικατοπτρίζονται στην άνοδο του πληθωρισμού, επηρεάζουν και θα συνεχίσουν να επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τις καταναλωτικές συνήθειες των Σέρβων πολιτών τόσο ως προς την ποσότητα όσο και ως προς το είδος των προϊόντων.

Λόγω της αυξημένης ζήτησης μετά το άνοιγμα των αγορών από την πανδημία COVID-19, οι τιμές τόσο του γάλακτος σαν πρώτη ύλη όσο και των γαλακτοκομικών προϊόντων αυξήθηκαν ραγδαία. Ωστόσο, λόγω της διαχρονικά σημαντικής θέσης των γαλακτοκομικών προϊόντων στο σερβικό τραπέζι, η ζήτηση ειδικά για το πόσιμο γιαούρτι, το λευκό τυρί και το καϊμάκ είναι πολύ δύσκολο να μειωθεί σε μεγάλο βαθμό.

Ακόμη, ως απόρροια της συνεχούς οικονομικής ανάπτυξης της Σερβίας και της προσέλκυσης μεγάλου όγκου Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, η αγοραστική δύναμη των Σέρβων καταναλωτών έχει παρουσιάσει αξιοσημείωτες βελτιώσεις, επιτρέποντας την κατανάλωση προϊόντων που πριν μερικά χρόνια θεωρούνταν εξαιρετικά ακριβά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Φέτα με υψηλότερη τιμή από το εγχώριο λευκό τυρί, η ζήτηση της οποίας σημειώνει σημαντική αύξηση.

Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1 Ροές εμπορίου - εμπορικό ισοζύγιο κλάδου/προϊόντος

Δ.1.1 Εμπορικό Ισοζύγιο Γαλακτοκομικού Τομέα

Όσον αφορά τον κλάδο των γαλακτοκομικών, παρά τον ισχυρό εξαγωγικό προσανατολισμό του τελευταίου, η Σερβία παρουσιάζει κατά κανόνα εμπορικό έλλειμμα τόσο ως προς την αξία όσο και ως προς την ποσότητα. Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την αξία του εμπορίου του γαλακτοκομικού κλάδου της Σερβίας με τον υπόλοιπο κόσμο σε χρηματικούς και ποσοτικούς όρους, στην οποία συμπεριλαμβάνεται ο διψήφιος κωδικός HS04 (Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα- αυγά πτηνών- φυσικό μέλι) της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, από το 2021 έως και τον Ιούλιο του 2024. Αντίστοιχα παρατίθεται και ένα γράφημα που απεικονίζει πιο εύληπτα τις εξαγωγές και εισαγωγές της Σερβίας με τον υπόλοιπο κόσμο όσον αφορά τα γαλακτοκομικά προϊόντα, σε Ευρώ.

Πίνακας 10: Αξία Εμπορίου Γαλακτοκομικού Κλάδου Σερβίας-Υπόλοιπος Κόσμος για την περίοδο 2021-2024 I-VII σε αξία (σε εκ. ευρώ) και ποσότητα (σε τόνους)

Περίοδος	Αξία σε εκ. ευρώ		Εμπορικό Ισοζύγιο (Αξία σε εκ. ευρώ)	Ποσότητα σε t		Εμπορικό Ισοζύγιο (Ποσότητα σε t)
	Εξαγωγές	Εισαγωγές		Εξαγωγές	Εισαγωγές	
2021	101,462	116,647	-15,185	81,335	71,009	10,326
2022	116,244	211,979	-95,735	73,721	95,075	-21,354
2023	109,539	180,349	-70,810	59,541	69,659	-10,118
2024 I-VII	65,887	104,254	-38,367	37,289	40,647	-3,358

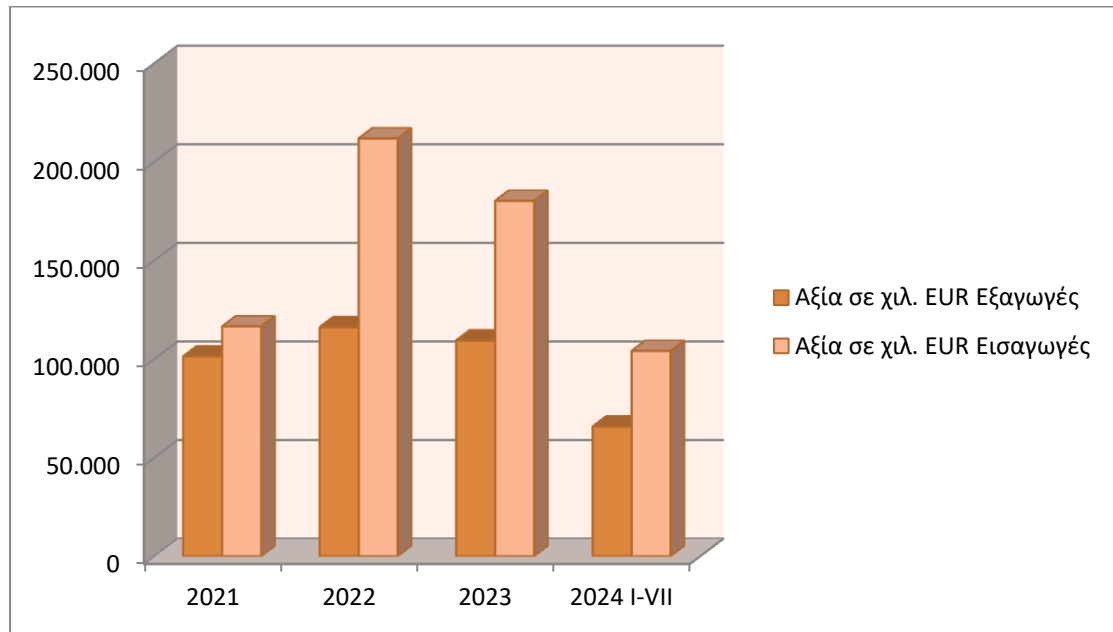
Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Σύμφωνα με στοιχεία της Σερβικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο κλάδος των γαλακτοκομικών παρουσιάζει σταθερά ελλειμματικό εμπορικό ισοζύγιο **κυμαινόμενο μεταξύ 15 – 96 εκατ. ΕΥΡΩ**. Οι εξαγωγές της κατηγορίας **HS04 σημείωσαν** αύξηση κατά 14,56% το 2022 σε σχέση με το 2021 ενώ μειώθηκαν κατά -5.76% το 2023 σε σχέση με το 2022 **σε όρους αξίας σε ευρώ. Παράλληλα,**

σε όρους ποσότητας, οι εξαγωγές του γαλακτοβιομηχανικού τομέα μειώνονται χρόνο με τον χρόνο. **Το 2021, η Σερβία παρουσίασε πλεονασματικό εμπορικό ισοζύγιο όσον αφορά το εμπόριο της κατηγορίας HS04 σε όρους ποσότητας, στους 10.326 τόνους.**

Γράφημα 1: Αξία Εμπορίου Γαλακτοκομικού Κλάδου Σερβίας-Υπόλοιπος Κόσμος για την περίοδο 2021-2024 I-VII σε χρηματικούς (Αξία σε εκ. ευρώ) όρους

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Οι **εισαγωγές των γαλακτοκομικών** ειδών σημείωσαν **εντυπωσιακή αύξηση** κατά **81,72%** σε όρους αξίας και **33,89%** σε όρους ποσότητας το 2022 σε σχέση με το 2021, η οποία όπως και με το συνολικό εμπόριο, πιθανώς δικαιολογείται από το άνοιγμα των εμπορικών ροών της Σερβίας με τον υπόλοιπο κόσμο έπειτα από την πανδημία COVID-19. Ωστόσο, η αξία των **εισαγωγών μειώθηκε το 2023** σε σχέση με το 2022 τόσο σε όρους αξίας κατά **-14,92%** όσο και σε όρους ποσότητας κατά **-26,73%**,

Δ.2 Ανάλυση εξαγωγών- εισαγωγών

Σε αυτήν την ενότητα θα αναλυθούν οι εμπορικές ροές Σερβίας-Υπολοίπου Κόσμου καθώς και Σερβίας-Ελλάδας όσον αφορά τα διάφορα γαλακτοκομικά προϊόντα που εμπίπτουν στις υποκατηγορίες του κωδικού αριθμού HS04 (Γάλα και γαλακτοκομικά προϊόντα- αυγά πτηνών- φυσικό μέλι) της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (HS). Στις επιμέρους αναλύσεις, θα εξαιρεθούν από την κατηγορία 04 οι κωδικοί που αναφέρονται σε αυγά

πτηνών, στο φυσικό μέλι καθώς και σε άλλα βρώσιμα προϊόντα που δεν κατονομάζονται αλλού.

Δ.2.1 Εξωτερικό Εμπόριο Σερβίας με τον Υπόλοιπο Κόσμο – Ανάλυση Επιμέρους κατηγοριών γαλακτοκομικών προϊόντων

Το σημερινό εξαγωγικό δυναμικό της Σερβίας αφορά τα κυρίως χαμηλής αξίας γαλακτοκομικά προϊόντα. Για παράδειγμα, η Σερβία **εξάγει φθηνότερα προϊόντα όπως τυρί και εισάγει γαλακτοκομικά προϊόντα υψηλότερης ποιότητας, όπως βούτυρο και άλλα παρόμοια αγαθά.**

Ο παρακάτω αναλυτικός πίνακας παρέχει στοιχεία για τις συνολικές εισαγωγές και εξαγωγές των επιμέρους γαλακτοκομικών αγαθών με τετραψήφιους κωδικούς της συνδυασμένης ονοματολογίας HS04, για το έτος 2023, σε χιλιάδες Ευρώ. Επιπροσθέτως, δίνεται το μερίδιο του συγκεκριμένου αγαθού στις συνολικές εξαγωγές και εισαγωγές του κωδικού 04 για τα γαλακτοκομικά προϊόντα. Για ακόμη λεπτομερέστερη ανάλυση, στο Παράρτημα παρατίθεται [ΠΙΝΑΚΑΣ](#), ο οποίος παρέχει στοιχεία για τις εισαγωγές και εξαγωγές γαλακτοκομικών αγαθών με εξαψήφιους κωδικούς της συνδυασμένης ονοματολογίας.

Πίνακας 11: Συνολικές Εξαγωγές και Εισαγωγές Σερβίας-Υπόλοιπος Κόσμος ανά τετραψήφια κατηγορία προϊόντος του Γαλακτοκομικού Κλάδου για το έτος 2023 σε χρηματικούς (Αξία σε εκ. ευρώ) όρους

Κωδικός και Ονομασία Προϊόντος (HS)	Εξαγωγές και Εισαγωγές (Αξία εκ. ευρώ)		Εμπορικό Ισοζύγιο Προϊόντος (Αξία σε εκ. ευρώ)
	Εξαγωγές	Εισαγωγές	
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
04 -Γαλακτοκομικά προϊόντα - αυγά πτηνών - φυσικό μέλι - βρώσιμα προϊόντα ζωικής προέλευσης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	109,539	180,349	-70,810
	100%	100%	
0401 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	15,317	25,547	-10,230
	13,98%	14,16%	
0402 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	1,272	25,012	-23,740
	1,16%	13,86%	
0403 - Γιαούρτι- βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και	16,542	11,492	5,050

συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου	15,10%	6,37%	
0404 - Ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών - προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	0,864	6,397	-5,533
	0,78%	3,54%	
0405 - Βούτυρο και άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα – Γαλακτοκομικά Επαλείμματα	11,500	30,202	-18,702
	10,49%	16,47%	
0406 - Τυρί και τυρόπηγμα	50,382	60,852	-10,470
	45,99%	33,74%	

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Μελετώντας τον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε ότι στις 5 από τις 6 τετραψήφιες κατηγορίες γαλακτοκομικών προϊόντων (0401, 0402, 0404, 0405, 0406) καταγράφεται εμπορικό έλλειμμα το 2023, ενώ μόνο μια κατηγορία, η 0403, στην οποία συμπεριλαμβάνονται το γιαούρτι, το βουτυρόγαλα, το πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, το κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή όξυνση, καταγράφηκε εμπορικό πλεόνασμα το 2023 ανερχόμενο στα **5,05 εκατ. ευρώ**. Η συγκεκριμένη κατηγορία αναλογεί στο **15,10%** των Σερβικών γαλακτοκομικών προϊόντων για εξαγωγή, ενώ το **6,37%** των εισαγωγών της χώρας εμπίπτει στην προαναφερθείσα κατηγορία.

Όσον αφορά τον εμπορικό προσανατολισμό του γάλακτος (κατηγορίες 0401, 0402), η Σερβία εξήγαγε προϊόντα γάλακτος αξίας **16,58 εκατ. ευρώ** το 2023, αντιπροσωπεύοντας το **15,14%** των εξαγωγών του γαλακτοπαραγωγικού τομέα. Από την άλλη, οι εισαγωγές γάλακτος υπερβαίνουν σημαντικά τις εξαγωγές, με εισαγωγές αξίας **50,55 εκατ. ευρώ**, δημιουργώντας εμπορικό έλλειμμα αξίας **33,97 εκατ. ευρώ**, ενώ αντιπροσωπεύουν πάνω από το ¼ των εισαγόμενων γαλακτοκομικών προϊόντων στην χώρα, ανερχόμενες στο **28,02%** επί του συνόλου της κατηγορίας 04.

Επιπροσθέτως, το βούτυρο και τα γαλακτοκομικά επαλείμματα (κατηγορία 0405) έχουν επίσης σημαντική θέση τόσο στον εξαγωγικό όσο και στον εισαγωγικό προσανατολισμό της Σερβίας, παρότι η χώρα εισάγει σχεδόν τριπλάσια ποσότητα από αυτά τα αγαθά. Ειδικά, το **10,49%** των εξαγωγών του γαλακτοκομικού τομέα αποτελούσαν προϊόντα βουτύρου και επαλείμματα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στις συνολικές εισαγωγές του γαλακτοκομικού τομέα ήταν **16,47%**.

Η κατηγορία 0406 που περιλαμβάνει τα διάφορα είδη τυριών και τυροπήγματος, αποτελεί την κατηγορία με τον μεγαλύτερο εξαγωγικό προσανατολισμό της Σερβικής γαλακτοβιομηχανίας, εξάγοντας προϊόντα αξίας **50,3 εκατ. ευρώ** και αποτελώντας το **45.99%** των εξαγωγών της κατηγορίας HS04 για το 2023. Μάλιστα, η κατηγορία 0406 αποτελεί και την κατηγορία με το μεγαλύτερο ποσοστό εισαγωγών επί του συνόλου των γαλακτοκομικών προϊόντων, ανερχόμενες στο **33.74%** των εισαγωγών της κατηγορίας HS04 με αξία **60,8 εκατ. ευρώ**.

Δ.2.2 Εξωτερικό Εμπόριο Σερβίας με τον Υπόλοιπο Κόσμο – Εμπορικοί Εταίροι της Σερβίας

Όσον αφορά τα εμπόριο προϊόντων του γαλακτοκομικού κλάδου, η Σερβία έχει αναπτύξει εκτεταμένες εμπορικές σχέσεις τόσο με τα περισσότερα κράτη της Ευρώπης, όπως επίσης και με την Ρωσική Ομοσπονδία, τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Κίνα. Οι σημαντικότεροι προορισμοί των Σερβικών εξαγόμενων γαλακτοκομικών αγαθών αποτελούν το Μαυροβούνιο, η Βόρεια Μακεδονία και η Βοσνία-Ερζεγοβίνη, που είναι γειτονικές χώρες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, όπως επίσης και η Ρωσία.

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει στοιχεία για τις συνολικές εισαγωγές και εξαγωγές γαλακτοκομικών προϊόντων (HS04) σε όρους αξίας (χιλ. ΕΥΡΩ) μεταξύ της Σερβίας και άλλων κρατών για το έτος 2023, **ταξινομημένος με βάση την αξία των εισαγωγών**.

Όπως αντλείται από τον κάτωθι πίνακα, **η Γερμανία** αποτελεί την χώρα από την οποία η Σερβία εισάγει τα περισσότερα γαλακτοκομικά αγαθά, φτάνοντας σχεδόν στο ¼ των εισαγωγών, με ποσοστό **24,01%**. Ακολουθεί η **Πολωνία, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη και η Γαλλία**, με ποσοστά επί των συνολικών εισαγωγών **21,57%**, **7,85%** και **7,46%** αντίστοιχα. **Η Ελλάδα βρίσκεται στην 15 η θέση με μερίδιο 0,92% επί των συνολικών εισαγωγών της Σερβίας**.

Από την άλλη, η Σερβία εξάγει το μεγαλύτερο κατ' αναλογία ποσοστό των γαλακτοκομικών προϊόντων της στην Ρωσική Ομοσπονδία, με το ποσοστό αυτό να φτάνει το **23,19%** το 2023. Οι υπόλοιποι πιο σημαντικοί εμπορικοί εταίροι της Σερβίας όσον αφορά τις εξαγωγές αποτελούν όλες γειτονικές χώρες και συγκεκριμένα το Μαυροβούνιο, η Βόρεια Μακεδονία και η Βοσνία και Ερζεγοβίνη με ποσοστά επί των συνολικών εξαγωγών **22,23%**, **17,28%** και **12,25%** αντίστοιχα.

Πίνακας 12: Εμπορικές Σχέσεις Σερβίας με άλλα κράτη όσον αφορά τον Γαλακτοκομικό Κλάδο (HS04) για το έτος 2023 σε αξία (σε εκ. ευρώ) σε φθίνουσα σειρά εισαγωγών

ΑΑ	Κράτος	Εξαγωγές και Εισαγωγές (Αξία σε χιλ. ευρώ)		Εμπορικό Ισοζύγιο (Αξία σε χιλ. ευρώ)	Ποσοστό επί των συνολικών Εξαγωγών και Εισαγωγών	
		Εξαγωγές	Εισαγωγές		Εξαγωγές	Εισαγωγές
	Σύνολο	109,539	180,349	-70,810	100%	100%
1	Γερμανία	1,015	43,304	-42,289	0,92%	24,01%
2	Πολωνία	0,081	38.909	-38,828	0,07%	21,57%
3	Βοσνία -Ερζεγοβίνη	13,429	14,171	-0,742	12,25%	7,85%
4	Γαλλία	0,028	13,476	-13,447,3	0,02%	7,47%
5	Κροατία	4,652	9,889	-5,237	4,24%	5,48%
6	Ολλανδία	0,087	9,743	-9,656	0,07%	5,4%
7	Ιταλία	1,756	9,549	-7,797	1,60%	5,29%
8	Ουγγαρία	0,335	7,613	-7,279	0,30%	4,22%
9	Λευκορωσία	0,134	6,990	-6,856	0,12%	3,87%
10	Τσεχία	0,686	6,728	-6,041	0,62%	3,73%
11	Δανία	-	5,581	-5,581	0%	3,09%
12	Σλοβενία	0,987	3,150	-2,163	0,90%	1,74%
13	Αυστρία	0,476	1,927	-1,450	0,43%	1,06%
14	Βέλγιο	-	1,744	-1,744	0%	0,96%
15	Ελλάδα	0,367	1,674	-1,307	0,33%	0,92%
16	Σλοβακία	0,001	1,510	-1,509	0,0009%	0,83%
17	Ρωσία	25,408	1,145	24,263	23,19%	0,63%
18	Βόρεια Μακεδονία	18,929	0,675	18,254	17,28%	0,37%
19	Σουηδία	0,052	0,501	- 0,449	0,04%	0,27%
20	Αλβανία	3,460	0,463	2,996	3,15%	0,25%
21	Ρουμανία	2,139	0,463	1,677	1,95%	0,25%
22	Λιθουανία	-	0,429	-0,429	0%	0,23%
23	Ισπανία	-	0,182	-0,182	0%	0,10%
24	Ουκρανία	-	0,152	-0,152	0%	0,08%
25	Μαυροβούνιο	24,352	0,104	24,248	22,23%	0,05%
26	Νέα Ζηλανδία	-	0,079	-0,079	0%	0,04%
27	Κύπρος	0,004	0,063	-0,058	0,003%	0,03%
28	Εσθονία	-	55	-0,055	0%	0,03%
29	Ηνωμένο Βασίλειο	0,003	0,037	-0,033	0,002%	0,02
30	Ηνωμένες Πολιτείες	0,172	0,0017	0,155	0,15%	0,009%
31	Λουξεμβούργο	-	0,0010	-0,0010	0%	0,005%
32	Λετονία	-	0,007	-0,007	0%	0,003%
33	Βουλγαρία	8,011	0,006	8,005	7,31%	0,003%
34	Κίνα	0,115	0,005	0,110	0,10%	0,002%
35	Αγκόλα	0	-	0	0%	0%
36	Αυστραλία	0,049	-	0,049	0,04%	0%
37	Καναδάς	0	-	0	0%	0%
38	Ελβετία	0,609	-	0,609	0,55%	0%

39	Ισημερινή Γουινέα	0,046	-	0,046	0,04%	0%
40	Κένυα	0	-	0	0%	0%
41	Μάλι	0	-	0	0%	0%
42	Μάλτα	0,025	-	0,025	0,02%	0%
43	Νορβηγία	2,125	-	2,125	1,9%	0%
44	Κατάρ	0,004	-	0,004	0,003%	0%
45	Σαουδική Αραβία	0	-	0	0%	0%

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Δ.2.3 Διμερές Εμπόριο Σερβίας με την Ελλάδα (γαλακτοκομικά)

Αντλώντας στοιχεία από τον προηγούμενο πίνακα, το διμερές εμπόριο Σερβίας-Ελλάδας όσον αφορά τα γαλακτοκομικά προϊόντα είναι ιδιαίτερα ενεργό. Το 2023, **η Σερβία εξήγαγε στην Ελλάδα** γαλακτοκομικά αγαθά αξίας 367 χιλ. ευρώ, ενώ εισήγαγε από αυτήν προϊόντα τετραπλάσιας αξίας, ανερχόμενη στα 1,6 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, η Ελλάδα δεν βρίσκεται ψηλά στην κατάταξη των πιο σημαντικών εταίρων της Σερβίας για το εμπόριο του γαλακτοκομικού τομέα, αποτελώντας το 2023 τον **15° σε κατάταξη εισαγωγέα** για την Σερβία, εισάγοντας μόλις το 0,92% του συνόλου των γαλακτοκομικών προϊόντων από την Ελλάδα, καθώς και τον **16° σε κατάταξη εξαγωγέα**, εξάγοντας μονάχα το 0.33% των παραγόμενων γαλακτοκομικών προϊόντων στην Ελλάδα.

Χρησιμοποιώντας καταγεγραμμένα στοιχεία από την Σερβική Στατιστική Υπηρεσία, θα παρουσιάσουμε αναλυτικά το διμερές εμπόριο των γαλακτοκομικών προϊόντων της Σερβίας με την χώρα μας, με βάση τους τετραψήφιους κωδικούς προϊόντων της συνδυασμένης ονοματολογίας. Ο παρακάτω πίνακας είναι παρόμοιος με τον αναλυτικό πίνακα της προηγούμενης ενότητας, με την διαφορά ότι αναλύεται το εμπόριο Σερβίας-Ελλάδας για το έτος 2023. Για ακόμη λεπτομερέστερη ανάλυση του διμερούς εμπορίου Σερβίας-Ελλάδας για το 2023, βλ. [ΠΙΝΑΚΑΣ](#) στο παράρτημα για στοιχεία εξαψήφιας κατηγοριών προϊόντος.

Πίνακας 13: Συνολικές Εξαγωγές και Εισαγωγές Σερβίας-Ελλάδας ανά τετραψήφια κατηγορία προϊόντος του Γαλακτοκομικού Κλάδου για το έτος 2023 σε αξία (σε εκ. ευρώ)

Κωδικός και Ονομασία Προϊόντος (HS)	Εξαγωγές και Εισαγωγές (Αξία σε εκ. ευρώ)		Εμπορικό Ισοζύγιο Προϊόντος (Αξία σε εκ. ευρώ)
	Εξαγωγές	Εισαγωγές	
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
04 -Γαλακτοκομικά προϊόντα - αυγά πτηνών - φυσικό μέλι - βρώσιμα προϊόντα ζωικής προέλευσης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	0,367	1,563	,1.196
	100%	100%	
0401 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	0,013	-0,013
	0%	0,83%	
0402 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	0,019	-0,019
	0%	1,21%	
0403 - Γιαούρτι- βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου	-	0,198	-0,0198
	0%	12.66%	
0404 - Ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών- προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	-	0,349	-0,349
	0%	22.32%	
0405 - Βούτυρο και άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα – Γαλακτοκομικά Επαλείμματα	-	-	0
	0%	0%	
0406 - Τυρί και τυρόπηγμα	0,367	0,984	-0,617
	100%	62.95%	

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Επιπλέον, στο Παράρτημα παρατίθεται αναλυτικός [ΠΙΝΑΚΑΣ](#) στον οποίο απεικονίζονται οι συνολικές εξαγωγές γαλακτοκομικών προϊόντων (σε εξαψήφιους κωδικούς) από την Ελλάδα (Εισαγωγές από την Σερβία), κατά την περίοδο 2015 – 2023. Σύμφωνα με τα στοιχεία, τα **κύρια εξαγωγίμα γαλακτοκομικά προϊόντα από την Ελλάδα είναι τα προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος (040490)** όπως και η κατηγορία των **άλλων τυριών προς επεξεργασία ή όχι (040690)**, στην οποία συμπεριλαμβάνεται μεταξύ άλλων και η **φέτα**. Η τελευταία κατηγορία σημειώνει σταθερή αύξηση σε αξία του εξαγωγικού εμπορίου, αναδεικνύοντας τις υψηλές προτιμήσεις των Σέρβων καταναλωτών για το ελληνικό τυρί. Σημαντική θέση καταλαμβάνει και η κατηγορία **040390** που περιλαμβάνει το **βουτυρόγαλα, το πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος και το κεφίρ**, η οποία σημείωνε σταθερή αύξηση όσον αφορά τις Ελληνικές εξαγωγές, προτού οι τελευταίες μειωθούν κατά **-45,80%** το 2023.

Η μείωση των εισαγωγών ελληνικών γαλακτοκομικών το 2023, οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στα μη δασμολογικά μέτρα που έλαβε κατά τα έτος αυτό η Σερβική Κυβέρνηση (ποσοστώσεις στις εισαγωγές, αυξημένοι κτηνιατρικοί έλεγχοι) στις εισαγωγές τυροκομικών προϊόντων και γάλακτος, με απώτερο σκοπό την προστασία της εγχώριας παράγωγης

Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια

Η γαλακτοβιομηχανία της Σερβίας θεωρείται πολύ σημαντικός τομέας της εθνικής οικονομίας και για τον λόγο αυτό, προστατεύεται ισχυρά μέσω δασμολογικών και μη εμποδίων. Είναι χαρακτηριστικό ότι, ακόμα και μετά το πέρας της 5ετούς διάρκειας σταδιακής μείωσης των δασμών, που προβλέπεται από την Ενδιάμεση Συμφωνία για το Εμπόριο και θέματα που άπτονται του Εμπορίου ΕΕ-Σερβίας, ορισμένα γαλακτοκομικά προϊόντα θα εξακολουθούν να προστατεύονται από δασμούς.

Επίσης, παρατηρούνται και ορισμένα μη δασμολογικά εμπόδια, όπως για παράδειγμα χρονοβόροι και υψηλού κόστους τελωνειακοί δειγματοληπτικοί έλεγχοι, οι οποίοι δυσχεραίνουν την εισαγωγή ορισμένων προϊόντων (π.χ. γιαούρτι). Όπως αναφέρθηκε και στην ενότητα Β.5, κατά καιρούς οι Σερβικές Τελωνειακές Αρχές εντείνουν τους δειγματοληπτικούς ελέγχους των γαλακτοκομικών προϊόντων που εισάγονται στην επικράτεια της χώρας, καθιστώντας προβληματική και χρονοβόρα τη διαδικασία.

Μάλιστα, έπειτα από την εκδήλωση πανώλης κυρίως σε αίγες και πρόβατα το καλοκαίρι του 2024 σε ορισμένες Ευρωπαϊκές χώρες, η Σερβία επέβαλε απαγόρευση εισαγωγών όλων των γαλακτοκομικών προϊόντων που προέρχονταν από τις χώρες αυτές (περιλαμβανομένης και ης Ελλάδας) ως μέτρο ασφάλειας για την πιθανή εξάπλωση της.

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 της Τελωνειακής Δασμολογικής Νομοθεσίας, τα εμπορεύματα που εισάγονται στο τελωνιακό έδαφος της Δημοκρατίας της Σερβίας υφίστανται τελωνιακό δασμό που υπολογίζεται και εισπράττεται με την εφαρμογή του δασμολογικού συντελεστή, επί της δασμολογητέας αξίας των εμπορευμάτων (ad valorem).

Οι συντελεστές που καθορίζονται στο δασμολόγιο εφαρμόζονται στα εμπορεύματα που προέρχονται από χώρες στις οποίες εφαρμόζεται η ρήτρα του **Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους (Most Favoured Nation, MFN)** ή από χώρες που εφαρμόζουν τη ρήτρα αυτή στα εμπορεύματα που προέρχονται από τη Δημοκρατία της Σερβίας.

Επιπροσθέτως, για την εισαγωγή εμπορευμάτων από χώρες με τις οποίες η Δημοκρατία της Σερβίας έχει υπογράψει **συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών**, εφαρμόζονται οι δασμολογικοί συντελεστές που προβλέπονται στις εν λόγω συμφωνίες. Για τα εμπορεύματα που προέρχονται από άλλες χώρες εφαρμόζονται οι συντελεστές που καθορίζονται στο δασμολόγιο, προσαυξημένοι κατά 70%.

Η Σερβία έχει συνάψει πολυάριθμες και σημαντικές συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών, με στόχο το ευκολότερο και λιγότερο κοστοβόρο διμερές εμπόριο προϊόντων μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών. Ενδεικτικά, η χώρα έχει υπογράψει τις παρακάτω συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών:

- **SAA EC:** Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της και την Δημοκρατία της Σερβίας
- **CEFTA:** Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών Κεντρικής Ευρώπης
 - ο Χώρες: Αλβανία (**AL**), Βοσνία και Ερζεγοβίνη (**BA**), Βόρεια Μακεδονία (**MK**), Μολδαβία (**MD**), Μαυροβούνιο (**ME**), Αποστολή των Ηνωμένων Εθνών στο Κοσσυφοπέδιο, εξ ονόματος του Κοσσυφοπεδίου, σύμφωνα με τον κανονισμό 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (**UN1244**)
- **EAEU:** Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών μεταξύ της Δημοκρατίας της Σερβίας και της Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης
 - ο Χώρες: Λευκορωσία (**BY**), Κιργιστάν (**KG**), Καζακστάν (**KZ**), Ρωσική Ομοσπονδία (**RU**)
- **TR:** Τουρκία
- **EFTA:** Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (**EZEΣ**)
 - ο Χώρες: Ισλανδία (**IS**), Νορβηγία (**NO**), Ελβετία (**CH**), Λιχτενστάιν (**LI**)
- **GB:** Ηνωμένο Βασίλειο

Ο 'Κανονισμός για την Εναρμόνιση της Δασμολογικής Ονοματολογίας για το 2023' καλύπτει τους δασμούς οι οποίοι εφαρμόζονται στην συνδυασμένη ονοματολογία καθώς και τους δασμούς που εφαρμόζονται σύμφωνα με τις υπογεγραμμένες συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με την Σερβία. Ο κανονισμός είναι διαθέσιμος [ΕΔΩ](#). Σημειώνεται ότι πρόσφατα υπεγράφησαν συμφωνίες οι οποίες περιλαμβάνουν την μείωση/κατάργηση δασμών με την Κίνα, την Αίγυπτο και τα ΗΑΕ. Ωστόσο οι νέες τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη συμπεριληφθεί στο εν λόγω κείμενο. Με την βοήθεια αυτού του κανονισμού, μπορούμε να απεικονίσουμε την δασμολογική πολιτική που χρησιμοποιεί η Σερβία για το εμπόριο των αγαθών που εξετάζουμε, δηλαδή των γαλακτοκομικών προϊόντων.

Στο Παράρτημα παρατίθεται [ΠΙΝΑΚΑΣ](#) που αναλύει την δασμολογική αντιμετώπιση των επιμέρους γαλακτοκομικών προϊόντων με οκταψήφιο κωδικό της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, όταν αυτά προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της, δηλαδή και από την Ελλάδα. **Η πλειοψηφία των εισαγόμενων προϊόντων από την ΕΕ δεν υφίσταται κάποιον δασμό, ενώ μερικές κατηγορίες προϊόντων μπορεί να υπόκεινται σε ποσοτώσεις.**

Για παράδειγμα, η Φέτα με κωδικό **04069032**, που αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα εξαγωγικά ελληνικά προϊόντα με προορισμό την Σερβία, δεν υφίσταται καμία δασμολογική επιβάρυνση (**0%**) όταν η ποσότητα του αγαθού δεν ξεπερνάει τους **50 τόννους (t)**. Ωστόσο, εάν η ποσότητα υπερβαίνει τους **50 τόννους**, τότε υφίσταται δασμός της τάξης των **10,5%** επί της επιπρόσθετης ποσότητας.

Ενδεικτικά για τα γαλακτοκομικά προϊόντα, η πιο συνηθισμένη δασμολογική αντιμετώπιση σύμφωνα με την ρήτρα MEK, είναι ο δασμός **20%** επί της αξίας του προϊόντος που εισάγεται στο τελωνειακό έδαφος της Σερβίας. Ορισμένα προϊόντα υφίστανται δασμό **30%**. Όσον αφορά τις εμπορικές συμφωνίες CEFTA και EAEU, στα προϊόντα που προέρχονται από τους εταίρους της συμφωνίας εφαρμόζεται κατά κανόνα μηδενικός δασμός, ενώ ο δασμός των προϊόντων προερχόμενα από την ΕΖΕΣ και την Τουρκία είναι συνήθως ο αντίστοιχος σύμφωνα με την ρήτρα MEK. Τέλος, η δασμολογική αντιμετώπιση προϊόντων που προέρχονται από το Ηνωμένο Βασίλειο είναι αρκετά παρόμοια με αυτήν της ΕΕ.

Επισημάνεται εδώ η χρησιμότητα του εργαλείου «[My trade assistant](#)» της πλατφόρμας "**Market Access Data Base**" που δημιουργήθηκε από την ΕΕ, ως προς την εύρεση των ποσοστών δασμών και άλλων πληροφοριών ανά χώρα προορισμό και προϊόν.

Ε. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Ε.1 Δομή αγοράς – Δίκτυα Διανομής

Οι πελάτες των μεμονωμένων μικρών παραγωγών με 3 έως 30 αγελάδες είναι ως επί το πλείστον μικρά εγχώρια γαλακτοκομεία και εξειδικευμένα καταστήματα. Από την άλλη, οι μεγάλοι παραγωγοί μπορούν να προσεγγίσουν μεγαλύτερο αριθμό πελατών, συμπεριλαμβανομένου των μεγάλων γαλακτοκομείων, καθώς εμπορεύονται κυρίως το γάλα τους μέσω των μεγαλύτερων αλυσίδων λιανικής.

Όπως έχει αναφερθεί και σε προηγούμενο κεφάλαιο, το **50%** του παραγόμενου γάλακτος στην Σερβία παραδίδεται για επεξεργασία σε τυροκομεία, ενώ για το υπόλοιπο **50%** η επεξεργασία γίνεται σε επίπεδο νοικοκυριών για παραγωγή τυριού ή για προσωπική κατανάλωση. Τα προϊόντα αυτά διανέμονται στις λαϊκές αγορές, στις επί τόπου πωλήσεις γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή χρησιμοποιούνται για οικιακούς σκοπούς. Στη Δημοκρατία της Σερβίας, περίπου το **13,5%** των γαλακτοκομικών προϊόντων πωλείται στις ανοικτές αγορές, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των μικρών παραγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων προτιμά τα μικρά κανάλια διανομής.

Παρά τον ανταγωνισμό από το λιανικό εμπόριο και τα βιομηχανικά επεξεργασμένα τρόφιμα, η ανοικτή αγορά έχει παραμείνει μείζον τόπος για την αγορά τοπικών τροφίμων τόσο στην Σερβία, όσο και σε άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης. Οι ανοικτές αγορές θεωρούνται επίσης χώροι όπου εκφράζεται η κοινωνική σύνδεση μεταξύ πωλητών και καταναλωτών, με τη δημιουργία μακροχρόνιων σχέσεων βασισμένων στην εμπιστοσύνη που μπορεί παραδοσιακά να μεταβιβαστεί από γενιά σε γενιά και τη δυνατότητα άμεσης κατανόησης των απαιτήσεων, των αναγκών και των προτιμήσεων των καταναλωτών.

Αρκετές μικρές και μεσαίου μεγέθους εταιρείες χρησιμοποιούν στρατηγικές περισσότερο προσανατολισμένες στις κάθετες ολοκληρώσεις. Ορισμένες εταιρείες επένδυσαν στην καθετοποίηση προσπαθώντας να εξασφαλίσουν τον τομέα εφοδιασμού εισροών και ορισμένες αρκετά επιτυχημένες εταιρείες επένδυσαν στην καθετοποίηση με στόχο τη δημιουργία δικού τους δικτύου λιανικής πώλησης.

E.2 Βαθμός συγκέντρωσης (εγχώριων/ ξένων επιχειρήσεων)

Η κατανάλωση γαλακτοκομικών προϊόντων στην Σερβία κυριαρχείται από την εγχώρια παραγωγή χωρίς σημαντική διείσδυση στην αγορά διεθνών παικτών, κυρίως επειδή οι εγχώριες μάρκες είναι πολύ δημοφιλείς μεταξύ των καταναλωτών.

Τα μεγάλα γαλακτοκομεία κατέχουν δεσπόζουσα θέση στη Σερβική αγορά. Οι θέσεις των μεγάλων γαλακτοβιομηχανιών στα σούπερ μάρκετ καθορίζονται με σταθερά συμβόλαια, όπου το μερίδιό τους φτάνει το **80%**, με το υπόλοιπο ποσοστό να αποτελούν μικροπαραγωγοί.

Η Ανώνυμη Εταιρεία IMLEK που έχουμε ήδη αναφέρει, κατέχει ηγετική θέση στην κατανάλωση γαλακτοκομικών προϊόντων στην Σερβία, καταλαμβάνοντας περισσότερο από το ήμισυ των πωλήσεων λιανικής τιμής (**54%**). Όλες οι άλλες εταιρείες του γαλακτοκομικού κλάδου βρίσκονται πολύ πίσω από την IMLEK, δεδομένου ότι καμία από αυτές δεν υπερβαίνει το ποσοστό του **10%** του μεριδίου αγοράς.

Από τους μικρότερους παραγωγούς, η γαλακτοκομική επιχείρηση Mlekaru Krupa, προκειμένου να αυξήσει την παραγωγή της, σύναψε μνημόνιο συνεργασίας με την γνωστή και πρόσφατα εγκατεστημένη στην Σερβία εταιρεία σούπερ μάρκετ LIDL, με την οποία κατέστη προμηθευτής για την μάρκα "Homemade with love". Η επεξεργασία γάλακτος σε αυτό το γαλακτοκομείο έχει τριπλασιαστεί, από **7 σε 22 τόνους την ημέρα**. Μάλιστα, η συνεργασία με τη LIDL επέτρεψε στην εταιρεία να βελτιώσει την ποιότητα της παραγωγής και να ανταποκριθεί στα πρότυπα που πρέπει να έχουν οι παραγωγοί προκειμένου τα προϊόντα τους να προσφέρονται από αυτήν την μεγάλη αλυσίδα λιανικής.

Μερικές από τις ξένες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στη Σερβική αγορά είναι οι Γερμανικές Zott, Hofmeister, Meggle, οι Γαλλικές President, Ile de France, Lactalis (μέσω της Κροατικής Θυγατρικής της Dukat), Savencia Group (μέσω της εξαγοράς της τοπικής εταιρείας Mlekoпродукт-Biser), οι Ιταλικές Zanetti, Galbani, η Βοσνιακή Rudja, η Πολωνική Mlekovita, η Δανο-Σουηδική Arla κ.ά.

E.3 Παρουσία ελληνικών προϊόντων

Υπάρχουν αρκετά καταστήματα όπου οι Σέρβοι καταναλωτές μπορούν να προμηθευτούν τόσο γενικώς ελληνικά προϊόντα τροφίμων, όσο και γαλακτοκομικά. Ενδεικτικά, υπάρχει η αλυσίδα σούπερ μάρκετ Super Vero, με παρουσία στο Βελιγράδι και στο Νόβι Σάντ, όπως και το κατάστημα MERAKI στο Βελιγράδι, το οποίο εξειδικεύεται στην πώληση Ελληνικών προϊόντων.

Τα καταστήματα λιανικής πώλησης [Super Vero](#) προσφέρουν μια ευρεία γκάμα ελληνικών γαλακτοκομικών προϊόντων. Μάλιστα, εκτός από τα γνωστά στο ελληνικό κοινό προϊόντα και εμπορικά σήματα που προμηθεύονται από τις μεγάλες εταιρείες, στα καταστήματα Super Vero πωλούνται και ελληνικά γαλακτοκομικά προϊόντα από λιγότερο γνωστές ελληνικές επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, τον Μάιο του 2024 έφτασαν στα ράφια των καταστημάτων παραδοσιακά γιαούρτια από την επιχείρηση Μανδρέκας με έδρα την Κόρινθο.

Στο κατάστημα [MERAKI](#) μπορεί κάποιος να προμηθευτεί διάφορα ελληνικά συσκευασμένα τυριά, μεταξύ των οποίων Φέτα ΗΠΕΙΡΟΣ (400gr, 1350RSD=11,53ΕΥΡΩ) και ΔΩΔΩΝΗ (400gr, 1499RSD=12,80ΕΥΡΩ), Κρητική Γραβιέρα 12μηνής ωρίμανσης ΚΡΗΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ (200gr, 799RSD=6,82ΕΥΡΩ), Κεφαλοτύρι ΗΠΕΙΡΟΣ (230gr, 799RSD=6,82ΕΥΡΩ) και Σαγανάκι ΔΩΔΩΝΗ (100gr, 450RSD=3,84ΕΥΡΩ).

Τα προϊόντα των μεγαλύτερων ελληνικών εταιρειών που εισάγονται στη Σερβία είναι διαθέσιμα στην πλειοψηφία των μεγάλων αλυσίδων σούπερ μάρκετ της Σερβίας, όπως [Maxi](#) (της Ahold Delhaize), [Univerexport](#), [IDEA](#), [Mercator](#) και [Aroma](#).

Στο κομμάτι της χονδρικής σημειώνονται οι εξής εταιρείες ελληνικών συμφερόντων [Grcki Proizvodi](#), [Hrana Mediterana](#), και [Olimp-ex](#).

Αξίζει να σημειωθεί ότι πέραν των κλασικών προϊόντων της φέτας και του ελληνικού γιαουρτιού, η γκάμα των ελληνικών προϊόντων φαίνεται δειλά να διευρύνεται και σε – περιορισμένες προς το παρόν – ποσότητες εμφανίζονται στα ράφια των σούπερ μάρκετ και καταστημάτων ντελικατέσεν προϊόντα όπως το μανούρι, το ταλαγάνι, το κατσικίσιο γάλα και γιαούρτι κ.ά.

E.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Σύμφωνα με τα λεγόμενα του διευθυντή της Mlekara Šabac, Dragan Šašić, «εάν το κράτος βοηθούσε οικονομικά τα γαλακτοκομεία, δηλαδή αντιστάθμιζε εν μέρει την αύξηση της τιμής αγοράς του νωπού γάλακτος και οι αλυσίδες λιανικής μειώναν τα περιθώρια κέρδους τους, τότε η αύξηση των τιμών των τελικών προϊόντων δεν θα απειλούσε την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων γαλακτοκομείων στο ράφι.»

Η τιμή του λίτρου φρέσκου γάλακτος αγελάδος κυμαίνεται από περίπου 120 σε 170 δηνάρια (1-1,4€) ενώ του διαρκείας από περίπου από 150 σε 220 δηνάρια (1,30-1,90). Στην τιμή παίζει ρόλο η συσκευασία (συνήθως 1 ή 1,5 λίτρα), ενώ στο «ταβάνι» τιμής τοποθετούνται τα γάλατα με ειδικά χαρακτηριστικά (εμπλουτισμένα, χωρίς λακτόζη, για την παρασκευή καφέ κ.ά.)

Όσον αφορά το πόσιμο γιαούρτι οι τιμές κυμαίνονται σε περίπου 150-200 δηνάρια (1,30-1,70€) το λίτρο, ενώ για το στέρεο (kiselو mlеko) σε περίπου 150-250 (1,30-2,20€) δηνάρια το κιλό.

Τα εισαγόμενα γαλακτοκομικά προϊόντα είναι σημαντικά ακριβότερα σε σχέση με τα εγχώρια, γεγονός που αποθαρρύνει τις ξένες εταιρείες που προσπαθούν να εισέλθουν σε αυτήν την ήδη ανταγωνιστική κατηγορία.

Όσον αφορά τα **ελληνικά προϊόντα**, είναι φανερό και από το παραπάνω παράδειγμα ότι τα τελευταία πωλούνται σε τιμή αρκετά ή και πολύ υψηλότερη από τα αντίστοιχα εγχώρια. Ειδικότερα για τα λευκά τυριά, η ελληνική φέτα πωλείται στην Σερβική αγορά σε τιμή πολύ υψηλότερη από αυτή του εγχώριου λευκού τυριού και η οποία, μετά τα εφαρμοσθέντα μη δασμολογικά μέτρα που ελήφθησαν το 2023, έφτασε τα περίπου 4500 δηνάρια (περίπου 40 ευρώ) το κιλό. Η τιμή του εγχώριου λευκού τυριού (Mladi sir) κυμαίνεται κατά κανόνα σε περίπου 800-1000 δηνάρια (7-8,6 ευρώ) το κιλό.

Σε παρόμοια επίπεδα με τη φέτα κυμαίνονται και οι τιμές των ελληνικών κίτρινων τυριών (γραβιέρα, κεφαλογραβιέρα κτλ) των οποίων οι ποσότητες είναι ωστόσο αρκετά περιορισμένες

E.5 Δυναμική συνθηκών ανταγωνισμού

Η ποιότητα και η διαθεσιμότητα είναι, εκτός από την τιμή, οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα κάθε κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των γαλακτοκομικών. Οι παραγωγοί και οι μεταποιητές γάλακτος στην Σερβία είναι αρκετά ανταγωνιστικοί όσον αφορά την ποιότητα στην εγχώρια αγορά και είναι ολοένα και περισσότερο παρόντες στο εξωτερικό. Η υψηλότερη ποιότητα γάλακτος, που απαιτείται για εξαγωγή στην ΕΕ ή τη Ρωσία, διατίθεται κυρίως από μεγάλους παραγωγούς που μπορούν να παρέχουν βέλτιστες συνθήκες υγιεινής και υγείας. Γι' αυτό και η ποιότητα του γάλακτος στην χώρα έχει αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου, ώστε να μπορεί να πληροί τις αυστηρές προδιαγραφές της ΕΕ.

Όσον αφορά τον ανταγωνισμό μεταξύ των εγχώριων γαλακτοκομικών πρώτων υλών και των αντίστοιχων εισαγόμενων, τα τελευταία χρόνια τα σερβικά γαλακτοκομεία τείνουν να προτιμούν την αγορά γάλακτος σε σκόνη προερχόμενη από χώρες της ΕΕ παρά από το αντίστοιχο των ντόπιων αγροτών, καθώς το τελευταίο είναι συγκριτικά πιο ακριβό. Η ΕΕ επιδοτεί γενναιόδωρα την παραγωγή γάλακτος, διαθέτοντας ετησίως περίπου 65 δισ. ευρώ, τα οποία διανέμονται τόσο σε μεγάλους παραγωγούς όσο και σε μικρότερους, με απόρροια την παραγωγή ενός τελικού προϊόντος υψηλής ποιότητας και αρκετά φθηνού. Το φαινόμενο αυτό αναμένεται να αυξηθεί σε

συχνότητα, όσο η Σερβία προχωράει τις διαπραγματεύσεις για την ένταξη της στην ΕΕ.

ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Το νομικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία του κλάδου των γαλακτοκομικών στην Σερβία καταγράφεται κυρίως στον Κανονισμό σχετικά με την ποιότητα και τις λοιπές απαιτήσεις για το γάλα, τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τις καλλιέργειες εκκίνησης («Εφημερίδα της Κυβέρνησης», Αρ. 26/2002, Αρ. 56/2003 - άλλοι κανονισμοί, Αρ. 4/2004 - άλλοι κανονισμοί, Αρ. 5/2004, Αρ. 21/2009 - και Αρ. 33/2010), ο οποίος είναι διαθέσιμος [ΕΔΩ](#).

Ζ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ζ.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση –προσφορά.

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο γαλακτοκομικός τομέας, σημαντικές ελλείψεις στην αγορά του νωπού γάλακτος είναι ένα εξαιρετικά μη πιθανό σενάριο, καθώς οι παραγωγοί και οι μεταποιητές αντιπροσωπεύουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα που λειτουργεί συνεχώς ακόμα και στις πιο δύσκολες στιγμές.

Ωστόσο, για να διατηρηθεί το ζωικό κεφάλαιο και επομένως το απαιτούμενο επίπεδο παραγωγής, η τιμή του νωπού γάλακτος θα πρέπει να βασίζεται στην αγορά, γιατί διαφορετικά θα οδηγήσει σε αύξηση των τιμών των γαλακτοκομικών προϊόντων. Παράλληλα, **χρειάζονται σημαντικές επενδύσεις** ως προς τον εκσυγχρονισμό της εγχώριας διαδικασίας παραγωγής γάλακτος αλλά και γαλακτοκομικών προϊόντων.

Τα μικρά γαλακτοκομεία έχουν ως επί το πλείστον τοπικό χαρακτήρα και η επιβίωσή τους εξαρτάται από την στροφή σε μη συμβατική παραγωγή, όπως η παραγωγή βιολογικών προϊόντων, προϊόντων αιγοπρόβειου γάλακτος και ειδικών τύπων τυριών. Η εξειδίκευση της παραγωγής, η αύξηση της αυτοματοποίησης, της αποτελεσματικότητας και της παραγωγικότητας είναι επίσης μια απαίτηση για τα μεγάλα γαλακτοκομεία της Σερβίας, τα οποία είναι μικρά σε σύγκριση με τα σύγχρονα ευρωπαϊκά γαλακτοκομεία και βρίσκονται σε μειονεκτική θέση όσον αφορά την αντιμετώπιση του ολοένα και πιο οξέος ανταγωνισμού.

Όσο αφορά τις εισαγωγές, υπάρχουν περιθώρια ειδικά όσον αφορά προϊόντα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που δεν παράγονται εγχωρίως, ενώ όσο η εγχώρια αγοραστική δύναμη αυξάνει, οι Σέρβοι καταναλωτές στρέφονται όλο και περισσότερο σε νέα ή και ακριβότερα προϊόντα

Ζ.2 Προοπτικές ελληνικών προϊόντων

Η σερβική αγορά είναι πολλά υποσχόμενη για τα ελληνικά γαλακτοκομικά προϊόντα, ιδίως λόγω των κάτωθι παραμέτρων:

- Η σταδιακή απελευθέρωση της σερβικής αγοράς θα καταστήσει λιγότερο κοστοβόρες τις διαδικασίες εισαγωγής γαλακτοκομικών προϊόντων στην Σερβία.
- Τα γαλακτοκομικά προϊόντα κατέχουν υψηλή θέση στις διατροφικές συνθήκες των σέρβων πολιτών.

- Τα ελληνικά γαλακτοκομικά προϊόντα είναι οικεία στους σέρβους πολίτες, δεδομένου ότι μεγάλος αριθμός σέρβων τουριστών επισκέπτεται παραδοσιακά τη χώρα μας.
- Η αγοραστική δύναμη αυξάνεται

Συνεπώς παρά τα προβλήματα που υφίστανται και συνοψίζονται κυρίως στην ύπαρξη μη δασμολογικών εμποδίων, η σερβική αγορά εμφανίζει ευκαιρίες ιδίως όσον αφορά τα παραδοσιακά δημοφιλή ελληνικά γαλακτοκομικά προϊόντα όπως η φέτα και το γιαούρτι, αλλά και άλλα ιδίως τυροκομικά προϊόντα.

Η. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η.1 Στοιχεία Επικοινωνίας 20 Μεγαλύτερων Επιχειρήσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Στοιχεία επικοινωνίας των 20 μεγαλύτερων γαλακτοκομικών επιχειρήσεων στην Σερβία

Επίσημη Επωνυμία Επιχείρησης	Διεύθυνση	Διεύθυνση E-Mail	Τηλέφωνο Επικοινωνίας
AD IMLEK	Industrijsko Naselje BB, Padinska Skela, 11213 Beograd, Srbija	info@imlek.rs	+381 11 305 0505
SOMBOLED DOO SOMBOR	Josifa Marinkovica 13, 25000 Sombor, Srbija	info@rs.lactalis.com	+381 25 467 300
FRONERI ADRIATIC doo Stari Banovci	Banovačka 47, 22300 Stari Banovci, Srbija	rsoffice@rs.froneri.com	+381 22 215 5800
PREDUZEĆE MLEKARA-UB DOO	Alekse Martić 3, 14210 UB, Srbija	mlekara.ub@gmail.com	+381 14 411 346
MLEKARA ŠABAC A.D. Šabac	Krsmanovača BB, 15000 Šabac, Srbija	office@mlekara-sabac.rs	+381 11 266 12 58
MEGGLE SRBIJA DOO KRAGUJEVAC	Save Kovačevića 58, 34000 Kragujevac, Srbija	office@meggle.rs	+381 34 202 200
MLEKOPRODUKT DOO ZRENJANIN	Temišvarski drum 24, 23000 Zrenjanin, Srbija	kontakt.biser@mleko- produkt.com	+381 23 540 830
MILK HOUSE DOO NIS	Stevana Sindelića 160-168, 18000 Niš, Srbija	info@milkhouse.co.rs	+381 18 4583 563
GRANICE DOO MLADENOVAC	Nikole Pašića 234b, 11400 Mladenovac, Srbija	office@granice.rs	+ 381 11 8236 991
LAZAR DOO BLACE	Kralja Petra I br. 6, 18420 Blace, Srbija	mmlazar@beotel.rs	+381 27 370 020
DOO COMPANY BB	Trg Oslobođenja bb, Žitište, Srbija	bb.officezr@gmail.com	+381 23 526 591
MLEKARA EKO- MLEK DOO KAONIK	Dragomira Markovića 21, 37256, Kaonik, Srbija	ekomlek.fin@gmail.com	+381 37 866 342
KUC-COMPANY D.O.O.	Zore Jovanović 17, 34000 Kragujevac, Srbija	office@kuccompany.co.r s	+381 34 304 070
MLEKARA KRUNA DOO	Smederevski Put 25D, 11130 Beograd (Zvezdara), Srbija	info@mlekarakruna.rs	+381 26 410 3275

<u>MLEKARA DOO LESKOVAC</u>	Tekstilna 97, 16000 Leskovac, Srbija	info@mlekaraleskovac.rs	+381 16 245 714
<u>AMAKS DOO</u>	Petra Pirtića 92, 21245 Titel, Srbija	damirmancic@yahoo.co m	+381 21 296 9017
<u>MILKOP DOO RAŠKA</u>	Ibarska 77, 36350 Raška, Srbija	milkopraska@mts.rs	+381 36 73 2334
<u>EKOFIL DOO BEOGRAD</u>	Budimska 4, 11000 Beograd, Srbija	office@ekofil.co.rs	+381 11 339 3344
<u>MLEKARA DOO PANČEVO</u>	Skadarska 99, 26000 Pančevo, Srbija	office@mlekarapancevo. rs	+381 13 677 690
<u>JASTREBAČKI EKO BISERI DOO KRUŠEVAC</u>	Jasički Put 52A, 37000 Kruševac, Srbija	jastrebackiekobiseri@gm ail.com	+381 37 310 2813

Πηγές: Εμπορικό Μητρώο Σερβίας, Websites επιμέρους εταιριών / Επεξεργασία:
Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Η.2 Αναλυτικά Στοιχεία Εξωτερικού Εμπορίου

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Συνολικές Εξαγωγές και Εισαγωγές Σερβίας-Υπόλοιπος Κόσμος ανά τετραψήφια και εξαψήφια κατηγορία προϊόντος του Γαλακτοκομικού Κλάδου για το έτος 2023 σε αξία (εκ. ευρώ).

Κωδικός και Ονομασία Προϊόντος (HS)	Εξαγωγές και Εισαγωγές (Αξία σε εκ. ευρώ)		Εμπορικό Ισοζύγιο Προϊόντος (Αξία σε εκ. ευρώ)
	Εξαγωγές	Εισαγωγές	
04 -Γαλακτοκομικά προϊόντα - αυγά πτηνών - φυσικό μέλι - βρώσιμα προϊόντα ζωικής προέλευσης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	109,539	180,349	-70,810
	Μερίδιο Διψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	100%	100%	
0401 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	15,317	25,547	-10,230
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	13,98%	14,16%	
040110 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1 % κατά βάρος	0,550	0,053	0,497
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	3,59%	0,20%	
040120 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1 % αλλά δεν υπερβαίνει το 6 %	13,429	17,386	-3,957
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	87,67%	68,05%	
040140 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 6 % αλλά δεν υπερβαίνει το 10 % κατά βάρος	0,0017	1,061	-1,044
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	0,11%	4,15%	

040150 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 10 % κατά βάρος	1,321	7,047	-5,726
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	8,62%	27,58%	
0402 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	1,272	25,012	-23,740
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	1,16%	13,86%	
040210 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5 %.	0,998	12,809	-11,811
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	78,45%	51,21%	
040221 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5 % χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	11,038	-11,038
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	0%	44,13%	
040229 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5 % με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	0,192	0,075	0,117
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	15,09%	0,29%	
040291 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, εκτός από τις στερεές μορφές που δεν περιέχουν προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	0,047	0,670	-0,623
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	3,69%	2,67%	
040299 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, εκτός από τις στερεές μορφές που περιέχουν πρόσθετη ζάχαρη ή άλλες γλυκαντικές ύλες	0,034	0,420	-0,386
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	2,67%	1,67%	

0403 - Γιαούρτι- βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου	16,542	11,492	5,050
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	15,10%	6,37%	
040320 - Γιαούρτι με ή χωρίς προσθήκη φρούτων, ξηρών καρπών, κακάο, σοκολάτας, μπαχαρικών, καφέ ή εκχυλίσματος καφέ, φυτών, μερών φυτών, δημητριακών ή προϊόντων αρτοποιίας, αρωματισμένα ή μη αρωματισμένα	12,901	9,143	3,758
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0403		
	77,98%	79,55%	
040390 - Βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου	3,641	2,349	1,292
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0403		
	22,01%	20,44%	
0404 - Ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών- προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	0,864	6,397	-5,533
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	0,78%	3,54%	
040410 - Ορός γάλακτος και τροποποιημένος ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	0,264	4,114	-3,850
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0404		
	30,55%	64,31%	
040490 - Προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	0,600	2,282	-1,682
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0404		
	69,44%	35,67%	

0405 - Βούτυρο και άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα – Γαλακτοκομικά Επαλείμματα	11,500	30,202	-18,702
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	10,49%	16,47%	
040510 - Βούτυρο με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που μπορεί να υπερβαίνει ή όχι το 85 %	3,156	24,741	-21,585
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0405		
	27,44%	81,91%	
040520 - Γαλακτοκομικά επαλείμματα	4,183	0,405	3,733
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0405		
	36,37%	1,34%	
040590 - Άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα	4,160	5,056	-0,896
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0405		
	36,17%	16,74%	
0406 - Τυρί και τυρόπηγμα	50,382	60,852	-10,470
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	45,99%	33,74%	
040610 - Φρέσκα (άγουρα ή μη ωριμασμένα) τυριά, συμπεριλαμβανομένου του τυριού ορού γάλακτος και τυρόπηγμα	30,303	8,799	21,504
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	60,14%	14,45%	
040620 - Τυρί τριμμένο ή σε σκόνη, όλων των ειδών	0,163	5,533	-5,370
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	0,32%	9,09%	
040630 - Επεξεργασμένο τυρί, μη τριμμένο ή σε σκόνη	0,594	6,240	-5,646
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	1,17%	10,25%	
040640 - Τυρί με μπλε «φλέβες» και άλλα τυριά που περιέχουν «φλέβες» που παράγονται από τον μύκητα <i>Penicillium Roqueforti</i>	0,023	1,869	-1,846
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	0,04%	3,07%	

040690 - Άλλα τυριά προς επεξεργασία ή όχι	19,298	38,412	-19,114
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	38,30%	63,12%	

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Συνολικές Εξαγωγές και Εισαγωγές Σερβίας-Ελλάδας ανά τετραψήφια και εξαψήφια κατηγορία προϊόντος του Γαλακτοκομικού Κλάδου για το έτος 2023 σε αξία (εκ. ευρώ).

Κωδικός και Ονομασία Προϊόντος (HS)	Εξαγωγές και Εισαγωγές (Αξία σε εκ. ευρώ)		Εμπορικό Ισοζύγιο Προϊόντος (Αξία σε εκ. ευρώ)
	Εξαγωγές	Εισαγωγές	
04 -Γαλακτοκομικά προϊόντα - αυγά πτηνών - φυσικό μέλι - βρώσιμα προϊόντα ζωικής προέλευσης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	0,367	1,563	-1,196
	Μερίδιο Διψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	100%	100%	
0401 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	0,013	-0,013
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	0%	0,83%	
040110 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1 % κατά βάρος	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	0%	0%	
040120 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1 % αλλά δεν υπερβαίνει το 6 %	-	0,013	-0,013
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	0%	100%	
040140 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 6 % αλλά δεν υπερβαίνει το 10 % κατά βάρος	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	0%	0%	

040150 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 10 % κατά βάρος	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0401		
	0%	0%	
0402 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	0,019	-0,019
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	0%	1,21%	
040210 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5 %.	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	0%	0%	
040221 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5 % χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	0%	0%	
040229 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5 % με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	0%	0%	
040291 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, εκτός από τις στερεές μορφές που δεν περιέχουν προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	0,009	-0,009
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	0%	47.36%	
040299 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, εκτός από τις στερεές μορφές που περιέχουν πρόσθετη ζάχαρη ή άλλες γλυκαντικές ύλες	-	0,010	-0,010
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0402		
	0%	52.63%	

0403 - Γιαούρτι- βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου	-	0,198	-0,198
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	0%	12.66%	
040320 - Γιαούρτι με ή χωρίς προσθήκη φρούτων, ξηρών καρπών, κακάο, σοκολάτας, μπαχαρικών, καφέ ή εκχυλίσματος καφέ, φυτών, μερών φυτών, δημητριακών ή προϊόντων αρτοποιίας, αρωματισμένα ή μη αρωματισμένα	-	0,114	-0,114
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0403		
	0%	57.57%	
040390 - Βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου	-	0,084	-0,084
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0403		
	0%	42.42%	
0404 - Ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών- προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	-	0,349	-0,349
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	0%	22.32%	
040410 - Ορός γάλακτος και τροποποιημένος ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0404		
	0%	0%	
040490 - Προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού	-	0,349	-0,349
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0404		
	0%	100%	
0405 - Βούτυρο και άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα – Γαλακτοκομικά Επαλείμματα	-	-	0
	Μερίδιο Τετραψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	0%	0%	
040510 - Βούτυρο με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που μπορεί να υπερβαίνει ή όχι το 85 %	-	-	0
	Μερίδιο Εξαψήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0405		
	0%	0%	

040520 - Γαλακτοκομικά επαλείμματα	-	-	0
	Μερίδιο Εξαμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0405		
	0%	0%	
040590 - Άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα	-	-	0
	Μερίδιο Εξαμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0405		
	0%	0%	
0406 - Τυρί και τυρόπηγμα	0,367	0,984	-0,617
	Μερίδιο Τετραμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 04		
	100%	62.95%	
040610 - Φρέσκα (άγουρα ή μη ωριμασμένα) τυριά, συμπεριλαμβανομένου του τυριού ορού γάλακτος και τυρόπηγμα	0,367	0,021	0,346
	Μερίδιο Εξαμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	100%	2.13%	
040620 - Τυρί τριμμένο ή σε σκόνη, όλων των ειδών	-	-	0
	Μερίδιο Εξαμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	0%	0%	
040630 - Επεξεργασμένο τυρί, μη τριμμένο ή σε σκόνη	-	0,006	-0,006
	Μερίδιο Εξαμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	0%	0.60%	
040640 - Τυρί με μπλε «φλέβες» και άλλα τυριά που περιέχουν «φλέβες» που παράγονται από τον μύκητα <i>Penicillium Roqueforti</i>	-	-	0
	Μερίδιο Εξαμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	0%	0%	
040690 - Άλλα τυριά προς επεξεργασία ή όχι	-	0,956	-0,956
	Μερίδιο Εξαμήφιου Κωδικού στην Κατηγορία 0406		
	0%	97.15%	

Πηγή: Σερβική Στατιστική Υπηρεσία / Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

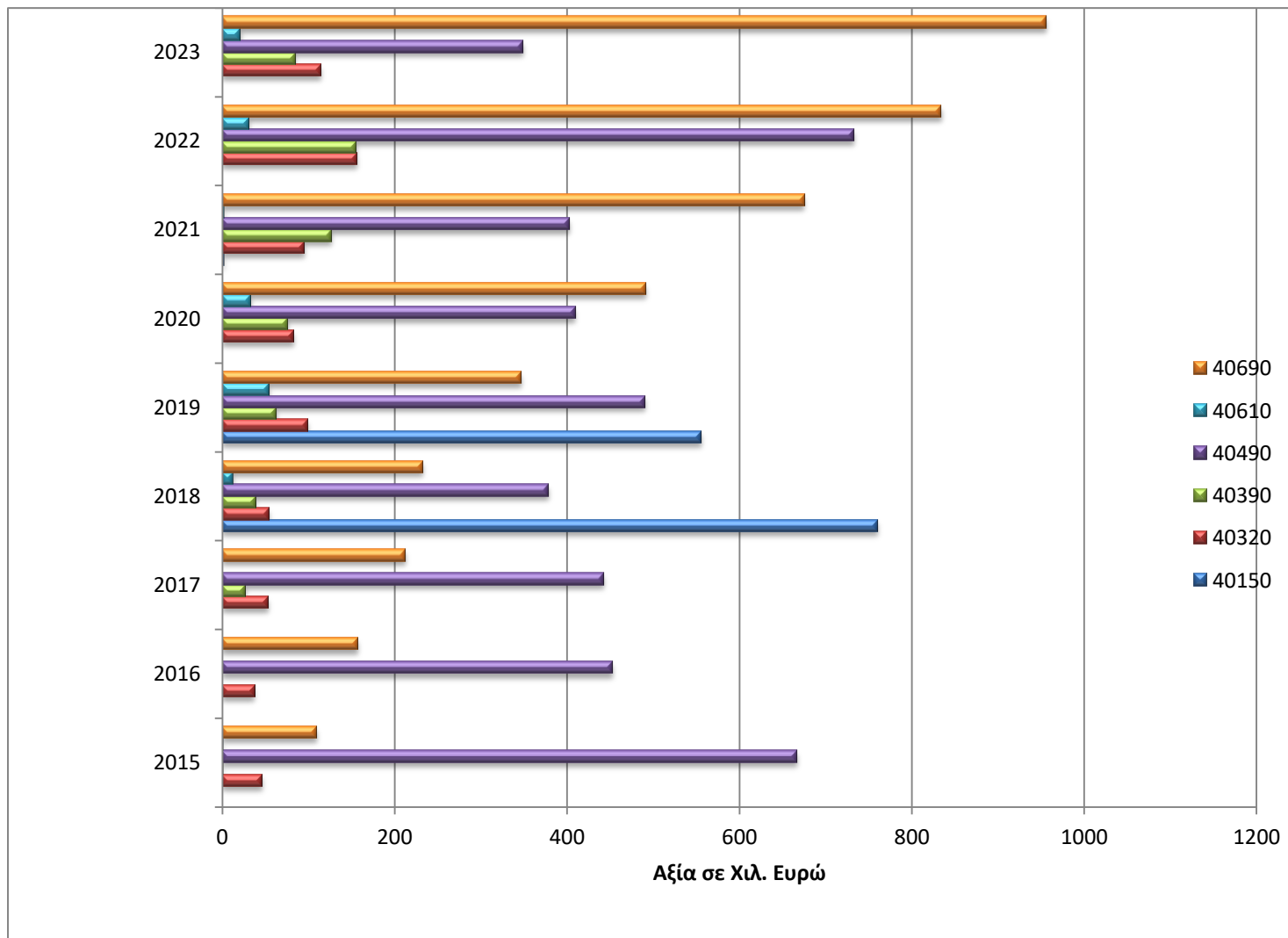

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Συνολικές Ελληνικές Εξαγωγές (Σερβικές Εισαγωγές) ανά εξαψήφια κατηγορία προϊόντος του Γαλακτοκομικού Κλάδου για τα έτη 2015-2023 σε χρηματικούς (Αξία σε χιλ. ΕΥΡΩ) όρους.

Κωδικός Προϊόντος (HS)	Αξία σε χιλ. ΕΥΡΩ								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
040120	0	3	11	15	11	11	13	10	13
040150	0	0	0	760	555	0	2	0	0
040291	0	0	0	0	0	19	0	4	9
040299	0	0	0	0	0	4	0	2	10
040320	46	37	53	54	99	82	95	156	114
040390	1	0	27	38	62	76	126	155	84
040410	10	0	0	0	0	0	0	0	0
040490	667	452	442	378	490	409	402	733	349
040510	0	2	8	13	5	1	4	5	0
040520	0	0	0	0	0	0	0	0	0
040590	0	0	0	0	0	0	0	0	0
040610	1	0	0	12	54	33	2	31	21
040630	10	0	0	0	5	11	4	4	6
040640	2	0	0	0	0	0	0	0	0
040690	109	157	212	232	347	491	675	834	956

ΓΡΑΦΗΜΑ 2: Συνολικές Ελληνικές Εξαγωγές (Σερβικές Εισαγωγές) των σημαντικότερων εξαψήφιων κατηγοριών προϊόντος του Γαλακτοκομικού Κλάδου για τα έτη 2015-2023 σε χρηματικούς (Αξία σε χιλ. ΕΥΡΩ) όρους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Ποσοστιαία Μεταβολή των Συνολικών Ελληνικών Εξαγωγών (Σερβικών Εισαγωγών) από το προηγούμενο έτος στο επόμενο ανά εξαμήφια κατηγορία προϊόντος του Γαλακτοκομικού Κλάδου για τα έτη 2015-2023.

Κωδικός Προϊόντος (HS)	Ποσοστιαίες Μεταβολές (%)							
	2015 - 2016	2016 - 2017	2017 - 2018	2018 - 2019	2019 - 2020	2020 - 2021	2021 - 2022	2022 - 2023
040120	100%	266,67%	36,36%	-26,66%	0%	18,18%	-23,07%	30%
040150	0%	0%	100%	-26,97%	-100%	100%	-100%	0%
040291	0%	0%	0%	0%	100%	-100%	100%	125%
040299	0%	0%	0%	0%	100%	-100%	100%	400%
040320	-19,56%	43,24%	1,88%	83,33%	-17,17%	15,85%	64,21%	-26,92%
040390	-100%	100%	40,74%	63,15%	22,58%	65,78%	23,01%	-45,80%
040410	-100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
040490	-32,23%	-2,21%	-14,47%	29,62%	-16,53%	-1,71%	82,33%	-52,39%
040510	100%	300%	-62,5%	-61,53%	-80%	300%	25%	-100%
040520	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
040590	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	-100%
040610	-100%	0%	100%	350%	-38,88%	-93,93%	1450%	-32,25%
040630	-100%	0%	0%	100%	120%	-63,63%	0%	50%
040640	-100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
040690	44,03%	35,03%	9,43%	49,56%	41,49%	37,47%	23,55%	14,62%

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Δασμολογικός Κωδικός⁴, Ονομασία προϊόντος και Δασμολογική Αντιμετώπιση της Δημοκρατίας της Σερβίας όσον αφορά προϊόντα του γαλακτοκομικού κλάδου που προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα κράτη μέλη της σύμφωνα με την Συμφωνία SAA EC⁵, όπως αναγράφονται στον Κανονισμό για την Εναρμόνιση της Δασμολογικής Ονοματολογίας για το 2023⁶.

Δασμολογικός Κωδικός	Ονομασία Προϊόντος	Δασμολογική Αντιμετώπιση στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα μέλη της
0401 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών		
040110 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1 % κατά βάρος		
0401 10 10 00	Σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2L	SAA EC: 0%
0401 10 90 00	Άλλο	SAA EC: 0%
040120 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1 % αλλά δεν υπερβαίνει το 6 %		
0401 20 11 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που δεν υπερβαίνει το 3% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2L	SAA EC: 0%
0401 20 19 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που δεν υπερβαίνει το 3% , άλλο	SAA EC: 0%

⁴ Ο Δασμολογικός Κωδικός αποτελείται από 10 ψηφία, με τα πρώτα 8 να αποτελούν τον 8ψήφιο κωδικό του προϊόντος στο σύστημα της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (HS) συνοδευόμενα από το διψήφιο κωδικό **00** στο τέλος.

⁵ **SAA EC:** Συμφωνία Σταθεροποίησης και Σύνδεσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της και την Δημοκρατία της Σερβίας.

⁶ Τα στοιχεία που παρέχονται είναι για το 2024. Ο κανονισμός αυτός ενημερώνεται σε ετήσια βάση. Η ιστοσελίδα <https://www.mfin.gov.rs/en/decrees-2/regulation-on-harmonization-of-the-customs-tariff-nomenclature-for-2024-2> θα ενημερωθεί όταν τα στοιχεία για το 2025 γίνουν διαθέσιμα.

0401 20 91 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που υπερβαίνει το 3% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2L	SAA EC: 0%
0401 20 99 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που υπερβαίνει το 3% , άλλο	SAA EC: 0%
040140 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 6 % αλλά δεν υπερβαίνει το 10 % κατά βάρος		
0401 40 10 00	Σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2L	SAA EC: 0%
0401 40 90 00	Άλλο	SAA EC: 0%
040150 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, μη συμπυκνωμένα ούτε με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 10 % κατά βάρος		
0401 50 11 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που δεν υπερβαίνει το 21% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2L	SAA EC: 0%
0401 50 19 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που δεν υπερβαίνει το 21% , άλλο	SAA EC: 0%
0401 50 31 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που υπερβαίνει το 21% αλλά δεν υπερβαίνει το 45% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2L	SAA EC: 0%
0401 50 39 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που υπερβαίνει το 21% αλλά δεν υπερβαίνει το 45% , άλλο	SAA EC: 0%
0401 50 91 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που υπερβαίνει το 45% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2L	SAA EC: 0%
0401 50 99 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος που υπερβαίνει το 45% , άλλο	SAA EC: 0%
0402 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών		
040210 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5 %.		
0402 10 11 00	Χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 5% Q<70 t , 9% Q>70 t
0402 10 19 00	Χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, άλλο	SAA EC: 5% Q<70 t , 9% Q>70 t

0402 10 91 00	Με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 0%
0402 10 99 00	Με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, άλλο	SAA EC: 5% Q<70 t , 9% Q>70 t
040221 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5 % χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών		
0402 21 11 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 27% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 5% Q<70 t , 7% Q>70 t
0402 21 18 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 11% , άλλο	SAA EC: 5% Q<70 t , 9% Q>70 t
	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 11% αλλά δεν υπερβαίνει το 27% , άλλο	SAA EC: 5% Q<70 t , 7% Q>70 t
0402 21 91 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 9%
0402 21 99 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27% , άλλο	SAA EC: 9%
040229 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, περιεκτικότητας κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5 % με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών		
0402 29 11 00	Ειδικό γάλα για βρέφη, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 10 % αλλά δεν υπερβαίνει το 27% , σε αεροστεγώς σφραγισμένα δοχεία καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 500 g	SAA EC: 0%
0402 29 15 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 27% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 0%
0402 29 19 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 27% , άλλο	SAA EC: 0%
0402 29 91 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 0%

0402 29 99 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27% , άλλο	SAA EC: 0%
040291 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, εκτός από τις στερεές μορφές που δεν περιέχουν προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών		
0402 91 10 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 8%	SAA EC: 0%
0402 91 30 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 8% αλλά δεν υπερβαίνει το 10%	SAA EC: 0%
0402 91 51 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 10% αλλά δεν υπερβαίνει το 45% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 0%
0402 91 59 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 10% αλλά δεν υπερβαίνει το 45% , άλλο	SAA EC: 0%
0402 91 91 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 45% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 0%
0402 91 99 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 45% , άλλο	SAA EC: 0%
040299 - Γάλα και κρέμα γάλακτος, συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, εκτός από τις στερεές μορφές που περιέχουν πρόσθετη ζάχαρη ή άλλες γλυκαντικές ύλες		
0402 99 10 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 9,5%	SAA EC: 0%
0402 99 31 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 9,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 45% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 0%
0402 99 39 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 9,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 45% , άλλο	SAA EC: 0%
0402 99 91 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 45% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν τα 2,5 kg	SAA EC: 0%
0402 99 99 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 45% , άλλο	SAA EC: 0%

0403 - Γιαούρτι- βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου		
040320 - Γιαούρτι με ή χωρίς προσθήκη φρούτων, ξηρών καρπών, κακάο, σοκολάτας, μπαχαρικών, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτών, μερών φυτών, δημητριακών ή προϊόντων αρτοποιίας, αρωματισμένα ή μη αρωματισμένα		
0403 20 11 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς, κακάο, σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες, που δεν υπερβαίνει το 3%	SAA EC: 0% Q<190 t , 6% Q>190 t
0403 20 13 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς, κακάο, σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες, που υπερβαίνει το 3% αλλά δεν υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0% Q<190 t , 6% Q>190 t
0403 20 19 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς, κακάο, σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες, που υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 6%
0403 20 31 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς, κακάο, σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες, που δεν υπερβαίνει το 3%	SAA EC: 6%
0403 20 33 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς, κακάο, σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες, που υπερβαίνει το 3% αλλά δεν υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 6%
0403 20 39 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς, κακάο, σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες, που υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 6%
0403 20 41 00	Μη αρωματισμένο, με σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, που περιέχει, κατά βάρος, λιγότερο από 1,5% λίπος γάλακτος, 5% σακχαρόζη (συμπεριλαμβανομένου του ιμβερτοποιημένου σακχάρου) ή ισογλυκόζη, 5% γλυκόζη ή άμυλο	SAA EC: 0%
0403 20 49 00	Μη αρωματισμένο, με σοκολάτα, μπαχαρικά, καφέ ή εκχύλισμα καφέ, φυτά, μέρη φυτών, δημητριακά ή προϊόντα αρτοποιίας, άλλο	SAA EC: 0%

0403 20 51 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0403 20 53 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0403 20 59 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0403 20 91 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που δεν υπερβαίνει το 3%	SAA EC: 0%
0403 20 93 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 3% αλλά δεν υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0%
0403 20 99 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0%
040390 - Βουτυρόγαλα, πηγμένο γάλα και κρέμα γάλακτος, κεφίρ και άλλα γάλατα και κρέμες που έχουν υποστεί ζύμωση ή έχουν υποστεί όξυνση, έστω και συμπυκνωμένα ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αρωματισμένα ή με προσθήκη φρούτων, καρπών ή κακάου		
0403 90 11 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0403 90 13 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0403 90 19 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0403 90 31 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0403 90 33 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%

0403 90 39 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0403 90 51 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 3%	SAA EC: 0%
0403 90 53 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 3% αλλά δεν υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0%
0403 90 59 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0%
0403 90 61 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 3%	SAA EC: 0%
0403 90 63 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 3% αλλά δεν υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0%
0403 90 69 00	Μη αρωματισμένο, χωρίς πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0%
0403 90 71 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 8%
0403 90 73 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 8%
0403 90 79 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 8%
0403 90 91 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που δεν υπερβαίνει το 3%	SAA EC: 0% Q<190 t , 8% Q>190 t
0403 90 93 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 3% αλλά δεν υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 0% Q<190 t , 8% Q>190 t

0403 90 99 00	Αρωματισμένο ή με πρόσθετα φρούτα, ξηρούς καρπούς ή κακάο, που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες γάλακτος που υπερβαίνει το 6%	SAA EC: 8%
0404 - Ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών- προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, έστω και με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού		
040410 - Ορός γάλακτος και τροποποιημένος ορός γάλακτος, έστω και συμπυκνωμένος ή με προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών		
0404 10 02 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 10 04 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 06 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 12 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 10 14 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 16 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 26 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%

0404 10 28 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 32 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 34 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 10 36 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 38 00	Σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 48 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 10 52 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 54 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 56 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 10 58 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%

0404 10 62 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 72 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 10 74 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 76 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που δεν υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 78 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 10 82 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 10 84 00	Μορφές που δεν είναι σε σκόνη, κόκκους ή άλλες στερεές μορφές, με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε πρωτεΐνες (περιεκτικότητα σε άζωτο × 6,38) που υπερβαίνει το 15% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
040490 - Προϊόντα που αποτελούνται από φυσικά συστατικά του γάλακτος, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών υλών, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού		
0404 90 21 00	Χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 90 23 00	Χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 90 29 00	Χωρίς πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%

0404 90 81 00	Με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 1,5%	SAA EC: 0%
0404 90 83 00	Με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 1,5% αλλά δεν υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0404 90 89 00	Με πρόσθετη ζάχαρη ή άλλα γλυκαντικά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 27%	SAA EC: 0%
0405 - Βούτυρο και άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα – Γαλακτοκομικά Επαλείμματα		
040510 - Βούτυρο με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που μπορεί να υπερβαίνει ή όχι το 85 %		
0405 10 11 00	Φυσικό Βούτυρο, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 85% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που δεν υπερβαίνουν το 1 kg	SAA EC: 12%
0405 10 19 00	Φυσικό Βούτυρο, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 85% , σε άμεσες συσκευασίες καθαρού περιεχομένου που υπερβαίνουν το 1 kg	SAA EC: 12%
0405 10 30 00	Ανασυνδυασμένο Βούτυρο, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 85%	SAA EC: 12%
0405 10 50 00	Βούτυρο Ορού Γάλακτος, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 85%	SAA EC: 12%
0405 10 90 00	Βούτυρο, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 85% ,	SAA EC: 12%
040520 - Γαλακτοκομικά επαλείμματα		
0405 20 10 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 39% αλλά δεν υπερβαίνει το 60%	SAA EC: 12%
0405 20 30 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 60% αλλά δεν υπερβαίνει το 75%	SAA EC: 12%
0405 20 90 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 75% αλλά δεν υπερβαίνει το 80%	SAA EC: 12%
040590 - Άλλα λίπη και έλαια που προέρχονται από το γάλα		
0405 90 10 00	Με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες 99,3% ή παραπάνω και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε νερό που δεν υπερβαίνει το 0,5%	SAA EC: 12%
0405 90 90 00	Άλλο	SAA EC: 12%

0406 - Τυρί και τυρόπηγμα		
040610 - Φρέσκα (άγουρα ή μη ωριμασμένα) τυριά, συμπεριλαμβανομένου του τυριού ορού γάλακτος και τυρόπηγμα		
0406 10 30 00	Τυρί Μοτσαρέλα, σε άλμη ή όχι, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 40%	SAA EC: 0% Q<50 t , 6% Q>50 t
0406 10 50 00	Άλλα τυριά, σε άλμη ή όχι, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 40%	SAA EC: 0% Q<50 t , 6% Q>50 t
0406 10 80 00	Τυρί Μοτσαρέλα ή άλλα τυριά, σε άλμη ή όχι, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 40%	SAA EC: 0% Q<50 t , 6% Q>50 t
040620 - Τυρί τριμμένο ή σε σκόνη, όλων των ειδών		
0406 20 00 00	Τυρί τριμμένο ή σε σκόνη, όλων των ειδών	SAA EC: 0%
040630 - Επεξεργασμένο τυρί, μη τριμμένο ή σε σκόνη		
0406 30 10 00	Επεξεργασμένο τυρί για την παρασκευή του οποίου δεν έχουν χρησιμοποιηθεί άλλα τυριά εκτός από τα Emmentaler, Gruyère και Appenzell και το οποίο μπορεί να περιέχει, ως προσθήκη, τυρί Glarus herb (γνωστό ως Schabziger)- συσκευασμένο για λιανική πώληση, με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες κατά βάρος επί ξηρού που δεν υπερβαίνει το 56%	SAA EC: 0% Q<50 t , 12% Q>50 t
0406 30 31 00	Άλλα επεξεργασμένα τυριά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 36% και με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες κατά βάρος επί ξηρού που δεν υπερβαίνει το 48%	SAA EC: 0% Q<50 t , 12% Q>50 t
0406 30 39 00	Άλλα επεξεργασμένα τυριά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 36% και με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες κατά βάρος επί ξηρού που υπερβαίνει το 48%	SAA EC: 0% Q<50 t , 12% Q>50 t
0406 30 90 00	Άλλα επεξεργασμένα τυριά, με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 36% και με περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες κατά βάρος επί ξηρού που υπερβαίνει ή δεν υπερβαίνει το 48%	SAA EC: 0% Q<50 t , 12% Q>50 t
040640 - Τυρί με μπλε «φλέβες» και άλλα τυριά που περιέχουν «φλέβες» που παράγονται από τον μύκητα <i>Penicillium Roqueforti</i>		
0406 40 10 00	Ροκφόρ (Roquefort)	SAA EC: 0%
0406 40 50 00	Γκοργκοντζόλα (Gorgonzola)	SAA EC: 0%
0406 40 90 00	Άλλα Τυριά με «φλέβες»	SAA EC: 0%

040690 - Άλλα τυριά προς επεξεργασία ή όχι		
0406 90 01 00	Άλλα τυριά προς επεξεργασία	SAA EC: 0%
0406 90 13 00	Έμενταλ (Emmentaler)	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
0406 90 15 00	Gruyère, Sbrinz	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
0406 90 17 00	Bergkäse, Appenzell	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
0406 90 18 00	Fromage fribourgeois, Vacherin Mont d'Or and Tête de Moine	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
0406 90 21 00	Τσένταρ (Cheddar)	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
0406 90 23 00	Ένταμ (Edam)	SAA EC: 0% Q<50 t , 10,5% Q>50 t
0406 90 25 00	Tilsit	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
0406 90 29 00	Kashkaval	SAA EC: 0% Q<50 t , 10,5% Q>50 t
0406 90 32 00	Φέτα (Feta)	SAA EC: 0% Q<50 t , 10,5% Q>50 t
0406 90 35 00	Κεφαλοτύρι (Kefalo-Tyri)	SAA EC: 0%
0406 90 37 00	Finlandia	SAA EC: 0% Q<50 t , 15% Q>50 t
0406 90 39 00	Jarlsberg	SAA EC: 0% Q<50 t , 15% Q>50 t
0406 90 50 00	Τυρί από πρόβειο ή βουβαλίσιο γάλα σε δοχεία που περιέχουν άλμη ή σε φιάλες από δέρμα προβάτου ή κατσίκας	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 61 00	Grana Padano, Parmigiano Reggiano ()	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 63 00	Fiore Sardo, Pecorino	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 69 00	Άλλα τυριά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 40% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε νερό στη μη λιπαρή ύλη που δεν υπερβαίνει το 47%	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 73 00	Provolone	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t

0406 90 74 00	Maasdam	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 75 00	Asiago, Caciocavallo, Montasio, Ragusano	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 76 00	Danbo, Fontal, Fontina, Fynbo, Havarti, Maribo, Samsø	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 78 00	Γκούντα (Gouda)	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 79 00	Esrom, Italico, Kernhem, Saint-Nectaire, Saint-Paulin, Taleggio	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 81 00	Cantal, Cheshire, Wensleydale, Lancashire, Double Gloucester, Blarney, Colby, Monterey	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 82 00	Camembert	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 84 00	Brie	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 85 00	Κεφαλογραβιέρα (Kefalograviera), Κασέρι (Kasseri)	SAA EC: 0%
0406 90 86 00	Άλλα τυριά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 40% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε νερό στη μη λιπαρή ύλη που υπερβαίνει το 47% αλλά δεν υπερβαίνει το 52%	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 89 00	Τυρί με βότανα Glarus (γνωστό ως Schabziger) που παρασκευάζεται από αποβουτυρωμένο γάλα και αναμειγνύεται με ψιλοαλεσμένα βότανα)	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
	Άλλα τυριά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 40% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε νερό στη μη λιπαρή ύλη που υπερβαίνει το 52% αλλά δεν υπερβαίνει το 62%	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 92 00	Butterkäse	SAA EC: 0% Q<50 t , 18% Q>50 t
	Άλλα τυριά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 40% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε νερό στη μη λιπαρή ύλη που υπερβαίνει το 62% αλλά δεν υπερβαίνει το 72%	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 93 00	Άλλα τυριά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που δεν υπερβαίνει το 40% και με περιεκτικότητα κατά βάρος σε νερό στη μη λιπαρή ύλη που υπερβαίνει το 72%	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t
0406 90 99 00	Άλλα τυριά με περιεκτικότητα κατά βάρος σε λιπαρές ουσίες που υπερβαίνει το 40%	SAA EC: 0% Q<50 t , 9% Q>50 t

Πηγή: Κανονισμός για την Εναρμόνιση της Δασμολογικής Ονοματολογίας για το 2023
/ Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Βελιγραδίου

Strahinjica Bana 76, 11000 Belgrade, Serbia
Τηλ.: +381 11 322-23-38, +381 11 323-15-77, Fax: +381 11 324-92-15
e-mail: ecocom-belgrade@mfa.gr